

SERIKALI YA MAPINDUZI YA ZANZIBAR

**HOTUBA YA WAZIRI WA
KILIMO, MALIASILI, MIFUGO NA UVUVI**

MHE. HAMAD RASHID MOHAMED (MBM)

**KUHUSU MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI
YA FEDHA YA WIZARA YA KILIMO, MALIASILI,
MIFUGO NA UVUVI YANAYOWASILISHWA KATIKA
MFUMO WA PROGRAMU (PBB) KWA MWAKA WA
FEDHA WA 2016/2017**

JUNI, 2016

**HOTUBA YA WAZIRI WA KILIMO MALIASILI, MIFUGO
NA UVUVI MHE. HAMAD RASHID MOHAMED (MBM)
KUHUSU MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA
FEDHA YA WIZARA YA KILIMO, MALIASILI, MIFUGO
NA UVUVI YANAYOWASILISHWA KATIKA MFUMO WA
PROGRAMU(PBB) KWA MWAKA WA FEDHA WA
2016/2017**

1. UTANGULIZI

- 1.1. Mheshimiwa Spika**, kwa ruhusa yako naomba kutoa hoja kwa Baraza lako Tukufu likae kama Kamati kwa ajili ya kupokea, kujadili na kupitisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya fedha ya Wizara ya Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi kwa kazi za Kawaida na kazi za Maendeleo kwa mwaka wa fedha 2016/2017 ambayo yanawasilishwa katika mfumo wa Programu (PBB). Aidha, napenda kuliarifu Baraza lako tukufu kwamba kufuatia muundo mpya wa Wizara za Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar katika awamu ya saba kipindi cha pili, iliyokuwa Wizara ya Kilimo na Maliasili imechanganywa na iliyokuwa Wizara ya Mifugo na Uvuvi na kuwa Wizara ya Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi.
- 1.2. Mheshimiwa Spika**, awali ya yote naomba kuchukua fursa hii kumshukuru Mwenyezi Mungu kwa kuibariki nchi yetu kuwa na amani, utulivu na kutuwezesha kufikia siku ya leo tukiwa wazima na wenye afya njema ili tuweze kujadili bajeti hii kwa ajili ya maendeleo ya wananchi wa Zanzibar ambao wengi wao ni wavunaji wa maliasili, wakulima, wafugaji na wavuvi.

- 1.3. Mheshimiwa Spika,** kwa niaba ya wafanyakazi wa Wizara ya Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi, napenda kuchukua fursa hii kwa mara nyengine tena kumpongeza kwa dhati Mheshimiwa Dk. Ali Mohamed Shein Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi kwa kuchaguliwa tena na wananchi wa Zanzibar kuiongoza nchi yetu kwa kipindi cha pili cha awamu hii ya saba baada ya kutushinda na kukubali kushindwa wale wote tuliogombea nafasi ya Urais kupitia vyama vyetu vya ADC,TADEA Chama Cha Wakulima n.k.Sisi kura zetu mara hii hazikutosha,Inshaallah 2020.
- 1.4. Mheshimiwa Spika,** aidha, tunampongeza Mheshimiwa Dr. Ali Muhamed Shein Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi kwa kusimamia vyema utekelezaji wa ILANI ya Uchaguzi ya CCM ya mwaka 2010 – 2015 iliotekelewa chini ya Serikali ya Umoja wa Kitaifa (GNU); katika kuendeleza kwa vitendo Mapinduzi ya kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi yenye dhamira ya kuwaendeleza wakulima, Wafugaji na Wavuvi kwa lengo la kuongeza tija na kukuza uchumi wa nchi yetu.
- 1.5. Mheshimiwa Spika,** naomba kuchukuwa fursa hii kumpongeza Mheshimiwa Balozi Seif Ali Iddi kwa kuchaguliwa kwake kuwa Mwakilishi wa Jimbo la Mahonda na kuteuliwa kwa mara ya pili kuwa Makamu wa Pili wa Rais wa Zanzibar. Pia tunamshukuru kwa kutupa miongozo, maelekezo na michango yake katika kuimarisha sekta zilizoko chini ya wizara hii.

- 1.6. Mheshimiwa Spika,** napenda kuchukua fursa hii kukupongeza wewe binafsi, Naibu Spika na wenyeviti wanao kusaidia kwa kuchaguliwa kuliongoza Baraza la Wawakilishi katika awamu hii ya saba. Aidha, nawapongeza wajumbe wa Baraza la Wawakilishi waliochaguliwa na walioteuliwa. Tunakuombea dua kwa Mwenyezi Mungu akujaalie hekima na burasa na akupe wepesi kuliendelesha Baraza lako Tukufu pamoja na wajumbe wote wa Baraza hili. Amin.
- 1.7. Mheshimiwa Spika,** napenda kuchukua fursa hii kuwashukuru Wajumbe wa Kamati ya Kudumu ya Baraza la Wawakilishi ya Fedha, Biashara na Kilimo pamoja na Kamati ya Mifugo, Utalii, Uwezeshaji na Habari kwa miongozo na ushauri waliyoipa zilizokuwa Wizara ya Kilimo na Maliasili na Wizara ya Mifugo na Uvuvi, katika kufanikisha utekelezaji wa bajeti za Wizara hizo kwa mwaka 2015/2016. Vile vile tunaishukuru Kamati mpya ya Fedha Biashara na Kilimo inayosimamia Wizara hii kwa maelekezo yao waliyotupa katika maandalizi ya bajeti ya Wizara ya mwaka 2016/2017. Napenda kulihakikishia Baraza lako Tukufu kwamba, maoni, ushauri na mapendekezo ya Kamati yamezingatiwa katika bajeti hii ninayoiwasilisha.
- 1.8. Mheshimiwa Spika,** mwisho nachukua fursa hii kumshukuru Mhe. Raisi kwa kunitewa kuwa Mjumbe wa Baraza la Wawakili sambamba na kunitewa kuwa Waziri wa Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi katika Serikali hii ya Awamu ya saba. Namuahidi kwamba nitafanyakazi kwa juhudi zangu

zote,weledi na hekima ili tulete maendeleo katika sekta ya kilimo(maliasili,mifugo na uvuvi) na nchi kwa ujumla.

2. UKUAJI NA MCHANGO WA SEKTA YA KILIMO KATIKA PATO LA TAIFA

Mheshimiwa Spika, Sekta ya Kilimo bado inaendelea kuwa ni tegemeo kwa uchumi wa Zanzibar, ambapo inatoa mchango mkubwa katika kujikimu kimaisha na kupatikana kwa chakula na lishe bora. Mchango wa sekta hii katika **Pato la Taifa kwa mwaka 2015 umeshuka kutoka asilimia 27.9 ya mwaka 2014 hadi kufikia asilimia 19.2 mwaka 2015**. Hali hii imesababishwa na kuimarika kwa sekta za viwanda ambayo mchango umekua kutoka asilimia 16.8 ya mwaka 2014 hadi kufikia asilimia 19.8 ya mwaka 2015 na sekta ya huduma ambayo mchango wake umekua kutoka asilimia 44.7 ya mwaka 2014 hadi kufikia asilimia 49.1 ya mwaka 2015. Aidha, sekta ya kilimo imeendelea kukua kwa wastani wa asilimia 2.7 kwa mwaka 2015 kutoka asilimia -0.4 kwa mwaka 2014.

2.1. HALI YA UZALISHAJI

2.1.1. Mheshimiwa Spika; takwimu zinaonesha kuongezeka kwa mavuno kwa baadhi ya mazao ya kilimo kwa mwaka 2015 ikilinganishwa na mwaka 2014.Zao la viazi vikuu limeongezeka kutoka tani 2,115.85 mwaka 2014 hadi kufikia tani 2,408.5 mwaka 2015, Mahindi kutoka tani 1,598.58 mwaka 2014 hadi tani 2,826.8 mwaka 2015 na Mtama umeongezeka kutoka tani 231.4 mwaka 2014 hadi kufikia tani

541.72 mwaka 2015. Aidha, kumekuwepo na ushukaji wa uzalishaji kwa baadhi ya mazao ya Biashara na chakula yakiwemo Karafuu kutoka tani 4,153 mwaka 2014 hadi tani 3,322 mwaka 2015, Mpunga kutoka tani 29,564 mwaka 2014 hadi tani 29,082.7 mwaka 2015, Muhogo kutoka tani 158,703.55 hadi tani 132,641.32, ndizi kutoka tani 57,437.42 mwaka 2014 hadi tani 47,494.7 mwaka 2015 na viazi vitamu kutoka tani 65,136.6 mwaka 2014 hadi tani 55,765.1 mwaka 2015. **(Kiambatisho Nam. 1).**

2.1.2. Mheshimiwa Spika; kwa upande wa Mifugo na Uvuvi takwimu zinaonesha kuongezeka kwa mavuno ya mifugo na mazao ya baharini ikiwemo nyama ya ng`ombe kutoka tani 5,135 mwaka 2014 hadi kufikia tani 5,315 mwaka 2015, nyama ya mbuzi kutoka tani 40.9 mwaka 2014 hadi tani 43 mwaka 2015 na maziwa kutoka lita 29,912,421 mwaka 2014 hadi kufikia lita 34,983,043 mwaka 2015. Aidha, kumekuwepo na ongezeko la mazao ya baharini ikiwemo Samaki kutoka tani 32,974 mwaka 2014 hadi tani 34,104 mwaka 2015 na Mwani kutoka tani 13,302 mwaka 2014 hadi tani 16,724 mwaka 2015.

2.1.3. Mheshimiwa Spika; miongoni mwa sababu zilizochangia ushukaji kwa mazao ya kilimo ni pamoja na kupungua kwa eneo lililolimwa mazao muhimu ya chakula ikiwemo muhogo kutoka ekari 27,036 mwaka 2014 hadi ekari 22,596.48 mwaka 2015, mpunga ekari 30,535 mwaka 2014 hadi ekari 24,969.8 mwaka 2015 na viazi vidogo kutoka ekari 9,305 mwaka 2014 hadi ekari 7,966.46 mwaka 2015. Hii

ilisababishwa na kurejeshwa eneo la mashamba ya miwa ambalo likitumika kwa kilimo cha mpunga kwa kiwanda cha sukari cha Mahonda pamoja na kuhama kwa wakulima walio wengi kutoka kilimo cha mazao ya asili ya chakula na kulima mazao ya mboga na matunda ambayo ni ya muda mfupi na yenye tija ya haraka.

2.1.4. Mheshimiwa Spika; Wizara ya Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi inaendelea na suala la usimamizi na uhifadhi wa misitu na maliasili zisizorejeshika, kutokana na mahitaji ya matumizi ya mazao ya misitu na maliasili zisizorejeshika kwa ajili ya maendeleo, takwimu zinaonesha kumekuwa na ongezeko kubwa la matumizi ya nishati ya kuni pamoja na uchimbaji wa mchanga (**Kiambatisho Nam. 2**).

3. UTEKELEZAJI WA MALENGO YA WIZARA MWAKA WA FEDHA 2015/2016

3.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016, Wizara ya Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi imeendelea kusimamia na kutekeleza malengo ya Dira ya 2020, ILANI ya Uchaguzi ya CCM 2010 – 2015, Mkakati wa Kukuza Uchumi na Kupunguza Umaskini (MKUZA II), Malengo ya Milenia (MDGs), Mipango na Mikakati ya Kisekta pamoja na Mpango wa Mageuzi ya Sekta ya Kilimo (ATI).

3.2. MAPATO NA MATUMIZI YA FEDHA KWA MWAKA 2015/2016.

3.2.1. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi kwa mwaka wa fedha 2015/2016 ilikadiriwa kukusanya mapato ya **Tsh. 1,922,755,000.** (Tsh. **966,393,000,** kwa iliyokuwa Wizara ya Kilimo na Maliasili na **Tsh. 956,362,000** kwa liyokuwa Wizara ya Mifugo na Uvuvi) Hadi kufikia Aprili, 2016 Wizara kwa ujumla imekusanya mapato ya **Tsh. 1,680,790,836** (Tsh. **1,006,261,020** kutoka Kilimo na **Tsh. 674,529,816** kutoka Mifugo) sawa na asilimia 87.4 ya malengo ya ukusanyaji. **(Kiambatisho Nam. 3 na 4).**

3.2.2. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 iliyokuwa Wizara ya Kilimo na Maliasili imeidhinishiwa jumla ya **TSh.48,174,300,000** kati ya hizo **TSh.13,191,100,000** kwa matumizi ya kawaida (TSh. 8,721,400,000 Mishahara na TSh.4,469,700,000 kwa matumizi mengineyo, kati ya fedha hizi zinajumuisha fedha za ruzuku kwa Chuo cha Kilimo cha Kizimbani Tsh. 9995,600,000). Hadi kufikia mwezi wa Mei, 2016 Wizara imepata jumla ya **TSh. 10,235,117,765** (Mshahara TSh. 8,014,390,665 na kazi za kawaida TSh.2,220,727,100) sawa na asilimia 50. **(Kiambatisho Nam. 5).** Kwa upande wa fedha za maendeleo Wizara ilikadiriwa kutumia jumla ya **Tsh. 34,983,200,000** (Tsh.33,323,200,000 kutoka kwa washirika wa maendeleo na Tsh 1,660,000,000 kutoka SMZ). Hadi kufikia Mei, 2016 fedha zilizopatikana ni **Tsh.**

11,641,070,476 kutoka kwa washirika wa maendeleo na **Tsh.100,000,000** kutoka SMZ. **(Kiambatisho Nam. 6).**

3.2.3. Mheshimiwa Spika, kwa iliyokuwa Wizara ya Mifugo na Uvuvi kwa mwaka wa fedha wa 2015/16 imeidhinishiwa jumla ya **TSh. 4,217,400,000** kati ya hizo (Mishahara **TSh. 3,107,300,000** na matumizi mengineyo **TSh. 1,110,100,000**) Hadi kufikia mwezi wa Mei, 2016 Wizara imepata jumla ya **TSh. 3,381,397,436** sawa na asilimia 80.2 (Mishahara **TSh. 2,979,592,436** na matumizi mengineyo ni **TSh. 401,475,000**).sawa na asilimia 36 **(Kiambatisho Nam. 7)**. Kwa upande wa fedha za maendeleo Wizara ilikadiriwa kutumia jumla ya **Tsh. 12,910,100,000** (Tsh. 11,920,100,000 kutoka kwa washirika wa maendeleo na Tsh 990,00,000 kutoka SMZ). Hadi kufikia Mei, 2016 fedha zilizopatikana ni **Tsh. 2,391,242,764** ambapo Tsh. 2,281,242,764 kutoka kwa washirika wa maendeleo na Tsh.110,000,000 kutoka SMZ. Sawa na asilimia 19. **(Kiambatisho Nam. 8).**

3.3. MAFANIKIO YALIYOPATIKANA KATIKA MWAKA 2015/2016

3.3.1. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi kwa mwaka wa fedha 2015/2016 imepata mafanikio yafuatayo:

- Kuongezeka kwa uzalishaji wa Matikiti kutoka tani 8,293 hadi kufikia tani 9,267.2, Asali kutoka tani 5 hadi kufikia tani 11.6 pamoja kuongezeka kwa uzalishaji wa Alizeti (Mafuta lita 297.3 hadi kufikia 718.1)

- Kuongezeka idadi ya wafugaji wa ng'ombe, mbuzi na kuku wa kisasa kutoka 47,058 hadi 48,093.
- Kupungua kwa maradhi yasiyo na mipaka pamoja na maradhi ya kichaa cha mbwa kutokana na kuimarika kwa utoaji wa huduma za chanjo.
- Kuongezeka kwa uzalishaji wa samaki kutoka tani 32,974 zenye thamani ya Tshs. 126,923,173 mwaka 2014 hadi tani 34,104 zenye thamani ya Tsh. 135,885,958,030 mwaka 2015.
- Kuongezeka uzalishaji wa mwani kutoka tani 13,302 zenye thamani ya Tsh. 6,088,282 mwaka 2014 hadi kufikia tani 16,724 zenye thamani ya Tsh. 9,468,528 mwaka 2015.
- Wananchi wengi wameshajiika kwa kuendeleza ufugaji wa samaki na mazao mengine ya baharini kwenye maeneo yao. Jumla ya vikundi 144 (51 Unguja na 93 Pemba) vya ufugaji wa samaki na mazao mengine ya baharini vimeanzishwa.
- Wizara imetiliana saina na Shirika la Chakula na Kilimo la Umoja wa Mataifa (FAO) kwa ajili ya kuanza kwa ujenzi wa Kituo cha Kuzalisha vifaranga vya samaki huko Beit el Ras unaofadhiliwa na (KOICA).
- Jumla ya Vikundi vinne vya ushirika wa wakulima wa mwani vimeanzishwa na kupewa taaluma kwa kushirikiana na Idara ya vyama vya Ushirika na Jumuiya ya Wakulima wa mwani Zanzibar (JUWAMWAZA).
- Hekta 40 zimerejeshewa kwa kupandwa miti maeneo yaliyochimbwa mchanga - Zingwezingwe, Bumbwini na Kidanzini, pamoja na maeneo ya barabarani na mashamba ya Serikali.

- Ugawaji wa Mizinga 250 (125 Unguja na 125 Pemba) kwa wafugaji wa asali pamoja na kuwapatia mafunzo ya ufugaji nyuki wafugaji 50 (25 Unguja na 25 Pemba) ili kukuza kipato cha wananchi.
- Ununuzi wa tani 228 za mbegu ya mpunga, 128 zimezalishwa Zanzibar na tani 100 zimenunuliwa kutoka Tanzania Bara.
- Ununuzi wa mbolea tani 700 (100 TSP na 600 UREA) na kusambazwa (Unguja 350 na Pemba 350) na ununuzi wa dawa ya kuulia magugu lita 15,000 (Unguja 10,000 na Pemba 5,000).
- Uzinduzi wa Mbegu 2 mpya za Muhogo kati ya aina 7 mpya zina uwezo mkubwa wa uzalishaji na ustahamilivu wa maradhi ya michirizi (CBSD).
- Utoaji wa mafunzo kwa wanafunzi 116 katika ngazi ya Cheti na 96 ngazi ya Diploma;
- Ukamilishaji wa kituo cha usarifu wa mazao kilichopo Kizimbani pamoja na ukarabati na ujenzi wa barabara za mashambani kilomita 148.5 Unguja na Pemba.

3.4. UTEKELEZAJI WA PROGRAMU ZA WIZARA YA KILIMO, MALIASILI, MIFUGO NA UVUVI

Mheshimiwa Spika, utekelezaji wa shabaha za iliyokuwa Wizara ya Kilimo na Maliasili kupitia Programu zake kuu tatu na ndogo nane ulikuwa kama ifuatavyo:

3.4.1. (I) PROGRAMU KUU YA MAENDELEO YA KILIMO

3.4.1.1. Mheshimiwa Spika, Programu kuu ya Maendelo ya Kilimo inayojumuisha programu ndogo nne; *Programu ndogo ya maendeleo ya umwagiliaji maji, program ya utafiti na mafunzo ya kilimo, program ya maendeleo ya huduma za kilimo na Programu Ndogo ya Uhakika wa Chakula na Lishe (UCL)* ambazo zinatekelezwa kwa pamoja na Idara za Umwagiliaji Maji, Kilimo, Uhakika wa Chakula na Lishe, Taasisi ya Utafiti wa Kilimo na Chuo cha Kilimo Kizimbani.

3.4.1.2. a) Programu ndogo ya maendeleo ya umwagiliaji maji

3.4.1.2.1. Mheshimiwa Spika, Programu hii inatekelezwa kupitia Idara ya Umwagiliaji Maji na inajukumu la kuendeleza na kuimarisha kilimo cha umwagiliaji maji nchini. Katika kutekeleza kazi hiyo Idara inatoa taaluma za uzalishaji na kiufundi juu ya ujenzi na ukarabati wa miundombinu, kushajiisha na kusimamia jumuiya za wakulima kwenye mabonde ya umwagiliaji maji.

3.4.1.2.2. Shabaha kwa mwaka 2015/2016

- Kuongeza maeneo kwa kutumia teknolojia ya umwagiliaji maji, matokeo ya muda mfupi yaliyotarajiwa ni pamoja na kuwepo kwa miundombinu ya umwagiliaji maji, jumuiya imara za watumiaji maji na kuongezeka kwa uzalishaji.

- Kuongeza eneo la umwagiliaji, kuchimba visima na kuweka pampu za umwagiliaji maji na kuongeza mavuno kwa hekta. na
- Kuweka miundombinu ya umwagiliaji maji kwa Unguja na Pemba.

3.4.1.2.3. Utekelezaji wa shabaha kwa mwaka 2015/2016

- Kukamilika kwa awamu ya kwanza ya mradi wa umwagiliaji maji kupitia mkopo wa Exim Bank ya Korea kwa kukamilisha michoro ya umwagiliaji maji wa andiko la Zabuni ya kumtafuta mkandarasi wa ujenzi wa miundombuni ya umwagiliaji wa eneo la hekta 1,621.
- Zabuni ya mradi wa ‘Expansion of Rice Production Project’ (ERPP) wa kumtafuta mshauri muelekezi wa usanifu na usimamizi wa miundombinu ya umwagiliaji maji wa eneo la hekta 193.3 unaendelea.

3.4.1.2.4. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka 2015/2016 Idara iliendelea kusimamia utekelezaji wa Mradi wa ujenzi wa miundombinu ya umwagiliaji maji.

3.4.1.2.5. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 programu hii ndogo iliombewa jumla ya **Tsh. 27,944,606,666** (Tsh. **26,763,946,666** kutoka kwa washirika wa maendeleo na **Tsh. 500,000,000** kutoka SMZ na **Tsh. 680,660,000** kwa kazi za kawaida. Hadi kufikia Mei, 2016 programu imepatiwa **Tsh.672,678,500** (Mishahara **Tsh. 661,628,500** na matumizi ya kawaida **Tsh. 11,050,000** sawa na asilimia 14. Kwa upande wa

washirika wa maendeleo program Hadi kufikia Mei 2016 imepata **Tsh.2,200,500,000**. Hakuna fedha iliyoapatikana kwa SMZ.

3.4.1.3. b) Programu ndogo ya utafiti na mafunzo ya kilimo

3.4.1.3.1. Mheshimiwa Spika, Programu hii inatekelezwa na Taasisi ya Utafiti wa Kilimo na Chuo cha Kilimo Kizimbani, lengo ni kuimarisha na kuendeleza Tafiti za Kilimo na Maliasili pamoja na kuimarisha uwezo wa Chuo cha Kilimo Kizimbani na kuongeza wataalamu katika fani ya Kilimo na Mifugo.

3.4.1.3.2. Mheshimiwa Spika, Kwa upande wa Utafiti programu ililenga kutekeleza yafuatayo:

- Kuanzisha na kuendeleza tafiti 15 za mbinu za uzalishaji wa mazao makuu ya chakula na biashara yakiwemo mpunga, muhogo, viazi vitamu, mboga mboga, nazi na karafuu.
- Kukarabati maabara moja ya utafiti wa mazao ya Matangatuani, jengo la uchunguzi wa mimea (screen house), kujenga uzio katika maabara mpya ya Utafiti Kizimbani na ununuzi wa madawa na vifaa vya mabara za Utafiti kwa lengo la kuongeza ufanisi wa utafiti wa mazao.
- Kujenga uwezo wa Rasilimali Watu kwa kufundisha wafanyakazi 3 katika shahada ya kwanza, ya pili na ya tatu ifikapo Juni 2016.
- Kusambaza matokeo ya utafiti kupitia vishamba darasa 15, vipindi vya TV 5, Redio 5 na Vipeperushi 1500

- Kuandaa na kuzitekeleza kanuni za sheria ya Taasisi ya Utafiti na kuimarisha mashirikiano na Taasisi za Utafiti za ndani na nje ya nchi.
- Kukamilisha Mpango Mkakati wa miaka kumi (2015-2025) na utayarishaji wa Kanuni za Sheria ya Taasisi ya Utafiti wa Kilimo ili kuweka mazingira mazuri katika utekelezaji wa kazi za utafiti.

3.4.1.3.3. Utekelzaji wa shabaha kwa mwaka 2015/2016

3.4.1.3.3.1. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha wa 2015/2016, programu imetekeleza shabaha zake kama ifuatavyo:

- Utunzaji na uhifadhi wa mbegu za mazao ya chakula yakiwemo mpunga (45) viazi vitamu (34), mihogo (56) na migomba (33) ulifanyika.
- Kuendelea kwa hatua ya pili ya jaribio la mbegu (15) mpya za mpunga kwa ajili ya kutafuta mbegu zenye uzalishaji mzuri. Matokeo ya awali yameshatolewa na mapendekezo ni kuendelea na hatua nyengine ya utafiti wa mbegu (10) kati ya hizo.
- Kufanya uchunguzi wa udongo katika maeneo 40 ya vishamba vya mafunzo chini ya mradi wa NAFKA. Matokeo katika maeneo hayo yanaonesha kwamba kuna upungufu mkubwa wa virutubisho muhimu vikiwemo vya nitrojeni, fospharasi na potash katika viwango tofauti.
- Wakulima 2,000 wamepatiwa mafunzo juu ya mbinu bora za uzalishaji wa zao la mpunga (1,000 Pemba na 1,000 Unguja) chini ya mradi wa NAFKA.

- Uchambuzi wa takwimu za majaribio mawili ya mazao ya mizizi umefanyika na yanaonesha kwamba mbegu (2) kati ya (7) zina uwezo mkubwa wa uzalishaji na ustahamilivu wa maradhi ya virusi (CBSD). Utafiti unaendelea kwa awamu ya tatu.
- Uendelezaji wa jaribio la uoteshaji wa miche ya mikarafuu katika kituo cha Utafiti -Matangatuani upo katika hatua ya tatu na matokeo yanaonesha kwamba miche iliyooteshwa katika mchanganyiko wa udongo mweusi kutoka Chanjaani na umwagiliaji wa maji kwa mara nne kwa wiki umetoa kiwango kikubwa zaidi cha ukuaji ukilinganisha na michanganyo mengine.
- Mpango Mkakati wa Taasisi ya Utafiti umekamilika na kanuni za taasisi zipo katika hatua ya mwisho kukamilika.

3.4.1.3.4. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha 2015/16, programu hii iliombewa jumla ya **Tsh. 1,295,826,000** kwa kazi za kawaida na jumla ya **Tsh. 300,000,000** kwa kazi za maendeleo. Hadi kufikia mwezi wa Mei, 2016 imepata **Tsh. 1,248,438,615** (Mishahara **Tsh. 1,237,288,615** na matumizi mengineyo **Tsh. 11,150,000**) sawa na asilimia 7. kwa kazi za maendeleo hakuna fedha zilizopatikana.

3.4.1.3.5. Mheshimiwa Spika, Kwa upande wa Chuo cha Kilimo Kizimbani programu ina jukumu la kutoa mafunzo katika fani za kilimo, malasili na mifugo katika ngazi tofauti. Aidha, kwa mwaka wa fedha 2015/2016, program imelenga kutekeleza shabaha zifuatazo:

- Kutoa mafuzo ya kilimo na mifugo ngazi ya Cheti kwa wanafunzi 150 na ngazi ya Diploma wanafunzi 50.
- Kuimarisha miundo mbinu ya Chuo cha Kilimo Kizimbani kwa kujenga dakhalia yenye uwezo wa kuchukua wanafunzi 56 na kukarabati majengo ya Chuo.
- Kutayarisha mpango wa matumizi ya shamba la RAZABA.
- Kuandaa mazingira mazuri ya kazi kwa walimu na wafanyakazi wa Chuo.

3.4.1.3.5.1. Utekelezaji wa shabaha kwa mwaka 2015/2016

- Mafunzo yalitolewa kwa wanafunzi 116 katika ngazi ya Cheti na 96 ngazi ya Diploma;
- Kazi ya kujenga dakhalia yenye uwezo wa kuchukua Wanafunzi 56 imekamilika.
- Mpango wa matumizi mbadala ya shamba la RAZABA umeshakamilika. Idhini ya kuendelea na utekelezaji wa hatua za kuandaa michoro ya viwanja ambavyo vitawekezwa na/au kukodishwa zimeshaanza kwa kutafuta kampuni itakayoweza kufanya kazi hiyo kwa mujibu wa matakwa ya Chuo/Serikali.
- Muundo wa Utumishi wa Chuo umeshapitishwa na kuanza kutumika kwa walimu na wafanyakazi wote wa Chuo.
- Kwa kushirikiana na mradi wa TANRICE2 Chuo kimeendesha mafunzo ya kilimo bora cha mpunga wa umwagliaji maji na kutegemea mvua kwa wakulima 272 na mabwana/bibi shamba 10. Mafunzo hayo yalifanyika katika skimu za Makombeni na Kinyakuzi – Pemba na

Mwera – Unguja. Shehia za Mkwajuni, Chutama, Gamba na Chaani Kubwa katika Wlaya ya Kaskazini “A”. Mafunzo haya yanaendelea hadi mwisho wa msimu (baada ya mavuno) ambapo tathmini juu ya matokeo ya mafunzo itakapofanyika.

- Ziara za kimasomo kwa wafanyakazi wa Chuo cha Kilimo Kizimbani zimefanyika baina ya Chuo cha Kilimo - Sokoine, pamoja na vyuo vyengine vya Kilimo na Mifugo vya Tanzania Bara.
- Walimu wanne (4) wanaendelea na masomo yao ya shahada ya pili (Masters) na Mwalimu mmoja (1) anaendelea na shahada ya tatu (PhD) katika Chuo Kikuu cha Kilimo Sokoine. Aidha, mwalimu mmoja ameanza mafunzo ya Udaktari wa Mifugo nchini China.

3.4.1.3.5.2. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016, Chuo kiliombewa **Tsh. 995,600,000** ikiwa ni ruzuku kwa kazi za kawaida. Hadi kufikia Mei, 2016, Chuo kimepatiwa ruzuku ya **Tshs. 578,840,050** (mishahara Tsh. 380,318,050 na matumizi ya kawaida Tsh. 198,522,000) sawa na asilimia 64.

3.4.1.4. c) Programu ndogo ya maendeleo ya huduma za Kilimo na Uhakika wa Chakula.

3.4.1.4.1. Mheshimiwa Spika, Programu hii inatekelezwa kupitia Idara ya Kilimo na Idara ya Uhakika wa Chakula na Lishe ina majukumu ya kusimamia maendeleo ya uzalishaji wa mazao ya chakula na biashara, kutoa elimu ya uzalishaji na ushauri wa

kitaalam pamoja na kuratibu upatikanaji wa uhakika wa chakula na lishe katika kaya.

3.4.1.4.2. Mheshimiwa Spika, kwa upande wa Maendeleo ya Huduma za Kilimo programu ililenga kutekeleza yafuatayo:

- Kutoa huduma za kilimo cha matrekta kwa kuchimba na kuburuga ekari 33,590.
- Kuimarisha na kutoa huduma za pembejeo kwa Ununuzi wa mbolea tani 700, mbegu tani 350 na dawa ya magugu lita 15,000 ifikapo Juni, 2016.
- Kutoa ushauri wa kitaalamu wa kilimo bora.
- Kuimarisha na kutoa huduma za utibabu wa mimea, karantini na ukaguzi wa mazao.
- Uimarishaji wa mazingira bora ya watendaji.

3.4.1.4.3. Utekelezaji wa shabaha kwa mwaka 2015/2016

3.4.1.4.3.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016, program kupitia Idara imetekeleza yafuatayo:

- Jumla ya matrekta 23 (15 Unguja na 8 Pemba) yalitumika katika mabonde ya mpunga kwa kuchimbua na kulima, ekari 29,430 (Unguja ekari 11,294 na Pemba ekari 18,136) kati ya ekari 33,590 zilizolengwa; Aidha, matrekta 31 yalitarajiwa kutumika kwa msimu wa mwaka huu kati ya 48 yaliyopo (Unguja 29 na Pemba 19). Hata hivyo, Ili kukidhi mahitaji yaliyopo matrekata 80 yanahitajika kwa kufanikisha kilimo hicho.
- Tani 228 za mbegu ya mpunga zimenunuliwa na kusambazwa kwa wakulima Unguja na Pemba.

- Tani 700 za mbolea (100 TSP na 600 UREA) zimenunuliwa na kusambazwa kwa wakulima wa mpunga Unguja na Pemba (Unguja tani 350 na Pemba tani 350). Lita 15,000 za dawa ya kuulia magugu zimenunuliwa na kusambazwa (lita 10,000 Unguja na lita 5,000 Pemba).
- Elimu ya udhibiti wa nzi waharibifu wa matunda imetolewa kwa wakulima 72 wa Wilaya ya Kusini na Wilaya ya Kati pamoja na mitego 3,188 imebadilishwa dawa. Aidha, Kila wilaya inahitaji mitego 20,000 ili kuweza kudhibiti uharibifu unaotokana na nzi wa matunda.
- Tani 6,470.52 za mazao ya (mboga, matunda na nafaka) kutoka Tanzania Bara na tani 11,761.32 za nafaka kutoka nje ya nchi zimekaguliwa na kuingizwa nchini. Aidha, tani 4,070.23 za karafuu na tani 5,340.85 (mwani na mimea ya madawa asili) zimekaguliwa na kusafirishwa nje ya nchi;
- TSh.376,500,000 zimelipwa kwa wazabuni wa pembejeo pamoja na Wazalishaji wa mbegu wa Zanzibar.
- Matayarisho ya Mpango Mkakati wa Idara ya Kilimo yameanza kwa hatua za awali za kuandaa rasimu ya mwanzo.

3.4.1.4.4. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 programu hii iliombewa **Tsh. 3,939,472,000** kutoka SMZ hadi kufikia Mei, 2016 programu ilipatiwa **Tsh. 3,232,821,993** kutoka SMZ (Mishahara Tsh. 1,688,701,143 na matumizi mengineyo ni Tsh. 1,544,120,850 sawa na asilimia 72).

3.4.1.4.5. Mheshimiwa Spika, kwa upande wa Uhakika wa Chakula na Lishe programu ililenga kutekeleza yafuatayo:

- Kuandaa mikutano mitatu ya wadau juu ya utekelezaji wa masuala ya usalama wa chakula na lishe bora nchini;
- Kuanzishwa kamati za uhakika wa chakula na lishe katika Shehia 46 mpya na kuzipatia mafunzo juu ya masuala na lishe;
- Kutoa ripoti nne juu ya hali ya uhakika wa chakula na lishe nchini;
- Kukarabati ghala moja la hifadhi ya Taifa ya chakula.
- Kutayarisha muongozo wa viwango vya ubora wa mchele kwa ajili ya Hifadhi ya Taifa

3.4.1.4.5.1. Utekelezaji wa shabaha kwa mwaka 2015/2016

- Mkutano wa kujadili mfumo wa ufuatiliaji wa hali ya lishe nchini ulifanyika kwa kuwashirikisha wadau tofauti;
- Kamati 71 (27 Unguja na 44 Pemba) za uhakika wa chakula na lishe zimeanzishwa katika ngazi ya Shehia pamoja na kupatiwa mafunzo ya lishe kwa wanajamii 1,065. Kila kamati ina wajumbe 15;
- Ukarabati wa ghala moja kati ya mawili umefanyika kwa asilimia sitini na matengenezo yanaendelea;
- Muongozo wa viwango vya ubora wa mchele kwa ajili ya Hifadhi ya Taifa unaoendana na viwango vilivyowekwa na Jumuiya ya Afrika Mashariki umekamilika.

3.4.1.4.5.2. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 programu iliombewa jumla ya **Tsh. 277,854,000** kutoka SMZ hadi kufikia Mei, 2016 programu ilipatiwa **Tsh. 173,793,607** kutoka SMZ (Mishahara Tsh. **163,793,607** na kazi za kawaida

Tsh. 10,000,000) sawa na asilimia 9. Kwa upande wa fedha za maendeleo program ya uhakika wa chakula na lishe imetengewa **Tsh. 61,888,000** ambapo hadi kufikia Mei imepata fedha hizo zote.

3.4.2. (II) PROGRAMU KUU YA MAENDELEO YA RASILIMALI ZA MISITU NA MALIASILI ZISIZOREJESHEKA(2002)

3.4.2.1. Mheshimiwa Spika, Programu hii inasimamiwa na Idara ya Misitu na Maliasili Zisizorejesheka na ina jukumu la kuwashirikisha wanachi kutunza na kuendeleza rasilimali za misitu na wanyama pori pamoja na kusimamia uhifadhi wa misitu, mashamba ya Serikali, viumbe hai pamoja na mazingira yao sambamba kuimarisha mahitaji ya soko na matumizi endelevu ya rasilimali za misitu. Idara inaratibu kazi zake kupitia programu ndogo za **Maendeleo ya uhifadhi wa Rasilimali za Misitu (200201) na Uhifadhi na Usimamizi wa Maliasili Zisizorejesheka (200202).**

3.4.2.2. a) *Programu Ndogo ya Maendeleo ya Uhifadhi wa Rasilimali za Misitu*

3.4.2.2.1. Mheshimiwa Spika, kwa upande wa Maendeleo ya uhifadhi wa Rasilimali programu ililenga kutekeleza yafuatayo:

3.4.2.2.2. Shabaha kwa mwaka 2015/2016

- Kuotesha miche 1,000,000 ya misitu na miche 500,000 ya matunda na viungo katika vitalu vya serikali na kuzalisha miche 1,000,000 ya mikarafuu;
- Kukamilisha taratibu za kisheria za upandishaji wa hadhi wa maeneo ya Dole-Masingini, Jambiani- Muyuni yenye ukubwa wa hekta 4,780.
- Kutoa mafunzo ya kujikinga na moto kupitia vipindi 8 vya radio na T.V, makala 6 magazetini na semina za mafunzo kwa Wilaya 10 sambamba na Kuwapatia mafunzo wafanyakazi 5.
- Kutoa ramani na kuainisha maeneo muhimu (barabara, visima, maeneo hatari kwa moto) katika Hifadhi 3.
- Kutoa mafunzo ya vitendo kwa watembezaji watalii katika Misitu ya Masingini na Kiwengwa.
- Kuendeleza njia za ndani na kuimarisha duka la kitalii Jozani.
- Kujitangaza kwa njia ya majarida ya kitalii, warsha na maonyesho ya ndani na nje ya Zanzibar ili kufikia Watalii 30,000.
- Kutoa vipindi 8 vya radio na T.V, makala 6 magazetini, vijarida 100 na mikutano ya mafunzo katika Wilaya 10.
- Kufanya utafiti wa kujua idadi ya wanyamapori waliohatarini kutoweka pamoja na kuhamasisha ufugaji wa wanyamapori waliohatarini kutoweka (mfano; Paa-nunga, Chesi).

- Kuelimisha jamii madhara ya uwindaji haramu (mikutano 10 ngazi ya Wilaya) ikiwemo na ukusanyaji wa takwimu za kesi za uwindaji zilizoripotiwa vituo vya Polisi.
- Kufanya mkutano wa kujadili idadi ya wanyama wa kuwindwa kitalii (set wild animals hunting quota) na Kuzielimisha Kamati za Uhifadhi juu ya matumizi ya daftari la usajili wa wawindaji wanyama kitalii.
- Kuyatambua mazizi na wanyamapori waliopo Unguja na Pemba sambamba na Kujenga zizi moja katika Hifadhi ya Dole-Masingini.
- Kuangamiza Kunguru 500,000.
- Kupanda mikoko hekta 40.
- Kukamilisha taratibu za kisheria za makubaliano ya usimamizi wa mikataba mipya 12.
- Kutoa mafunzo juu ya usimamizi wa misitu ya jamii kwa shehia 45
- Kushajiisha jamii Kupanda miti ya misitu Hekta 275.
- Kufanya mikutano 10 ya kushajiisha jamii kutumia majiko sanifu.
- Kuwapatia mafunzo ya muda mfupi juu ya utatuzi wa migogoro wafanyakazi 4 na wanajamii 6.
- Kuimarisha mfumo wa ukusanyaji wa takwimu.
- Kugawa mizinga ya nyuki 300 na vifaa vya ufugaji.
- Kutoa mafunzo ya ufugaji na uzalishaji bora wa asali wa nyuki katika Wilaya za Magharibi na Kaskazini 'A' na 'B' kwa Unguja na Wilaya za Wete, Mkoani na Chakechake.

- Kuhamasisha uanzishwaji wa vituo vya kusarifu asali pamoja na kuwapatia mafunzo ya muda mfupi wafanyakazi watatu.
- Kupanda miti Hekta 120 katika Mashamba ya Chaani, Kibele, Dunga na Unguja Ukuu kwa Unguja na Maziwang'ombe Pemba sambamba na Kufanya tathmini hekta 120 za miti iliyo hai na iliyokufa baada ya kupandwa.
- Kukusanya takwimu za maeneo yaliyoathirika na moto, kununua vifaa vya kuzimia moto pamoja na Kuelimisha jamii kuhusu kujikinga na matukio ya moto kwa njia ya radio, T.V, Mikutano.
- Kuvuna miti m³ 2,500 katika Mashamba ya Serikali.
- Kuotesha miche 2,5000,000. (Mikarafuu 1,000,000, misitu 1,000,000, minazi, 100,000 na matunda na viungo 400,000).
- Kuwapatia mafunzo ya muda mfupi kwa wahudumu wa vitalu 50.
- Kuimarisha miundombinu ya nasari ikiwemo kuchimba visima 4, ujenzi wa mahodhi 10, mabanda ya kuoteshea miche pamoja na ujenzi wa ofisi katika nasari.
- Kutoa matangazo ya uhamasishaji wa upandaji miti kitaifa sambamba na ushiriki wa wafanyakazi na viungozi Pemba na Unguja.

3.4.2.2.3. Utekelezaji wa shabaha kwa mwaka 2015/2016

3.4.2.2.3.1. Mheshimiwa Spika, utekelezaji wa programu kwa mwaka wa fedha 2015/2016 ni kama ifuatavyo:

- Miche 1,488,224 imeoteshwa katika vitalu vya Serikali, mikarafuu 347,650 (Unguja 106,350 na Pemba 241,300), miche ya Misitu 897,786 (Unguja 841,876 na Pemba 55,910) na miche ya matunda na viungo ni 242,788 (Unguja 211,029 na Pemba 31,759);
- Hekta 165 zimepandwa miti kipindi cha mvua za vuli na Masika 2016 katika mashamba ya Serikali, vyanzo vya maji na maeneo ya misitu ya hifadhi za Jamii. Aidha, wastani wa kilometa 55 za barabara zimepandwa miti.
- Hekta 25.6 ziliathiriwa na moto kwa kipindi cha Agosti hadi Oktoba 2015. Maeneo yalioathirika yakiwemo Kijibani, Kidazi na Kitogani katika msitu wa Jozani, ambapo hasara iliyokadiriwa kufikia Shilingi 21,107,600 imesababishwa na moto huo.
- Mikataba mipya 12 ya makubaliano ya usimamizi wa misitu ya hifadhi ya Jamii imetayarishwa na kukamilika katika ngazi ya Wizara. Aidha, ongezeko hili linapelekea kukamilika kwa jumla ya mikataba ya jamii 62 kwa Unguja na Pemba. Hatua hii inawapa uwezo wananchi kupanga mipango ya matumizi endelevu ya misitu ya wanajamii wenyewe chini ya muongozo wa wataalam.
- Mikutano 11 ya kushajiisha jamii imefanyika ambapo washiriki 129 wa Shehia 11 za Unguja wameshajiika na kuanzisha vikundi 11 vya uzalishaji wa majiko sanifu. Aidha, majiko sanifu makubwa manane (8) yametengenezwa kwa vyuo vya mafunzo (2) Vikosi vya SMZ (2) KMKM (1), JKU (2) Vyuo vya amali (1).

- Mizinga 250 (125 Unguja na 125 Pemba) imegaiwa kwa wafugaji ikiwa na lengo la kuongeza uzalishaji wa asali na kukuza kipato cha wananchi.
- Mafunzo ya ufugaji nyuki kwa walimu wa walimu yamefanyika ambapo wafugaji 50 (25 Unguja na 25 Pemba) walishiriki.
- Mita za ujazo 2,081 za miti aina ya Pines zimevunwa katika shamba la Serikali la Masingini, sawa na asilimia 83.24 ya lengo la uvunaji miti katika mashamba ya Serikali.
- Kufanikisha hifadhi ya Taifa ya Jozani na Ghuba ya Chwaka kuwa katika mtandao wa Kimataifa wa UNESCO wa hifadhi Hai (MAN AND BIOSPHERE RESERVE), kutokana na mashirikiano baina ya Idara ya Msitu na Idara ya Mazingira.
- Kuanzisha shamba la spices lenye mchanganyiko wa Vanila, Hiliki, Mdalasini, Tambuu na Michaichai katika hifadhi ya Msitu wa Masingini kwa lengo la kuongeza vivutio vya Utalii.

3.4.2.2.4. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka 2015/2016 Idara iliendelea kusimamia utekelezaji wa Mradi wa kuimarisha zao la Karafuu (**Kiambatisho Nam. 9**).

3.4.2.3. b) Programu ndogo ya Uhifadhi na Usimamizi wa Maliasili Zisizorejesheka

3.4.2.3.1. Mheshimiwa Spika, kwa upande wa uhifadhi na usimamizi wa Maliasili Zisizorejesheka programu ililenga kutekeleza yafuatayo:

- Kuyakagua na kuyapima maeneo yanayoombewa kuchimbwa mchanga na rasilimali nyengine.
- Kufanya tathmini katika maeneo ya uchimbaji wa mawe, kifusi na matofali ya kuchonga.
- Kupanda miti hekta 30 katika maeneo yaliyochimbwa.
- Kutoa vibali vya usafirishaji wa mawe, mchanga na kifusi.
- Kufanya doria 50 katika maeneo ya uchimbaji na usafirishaji.

3.4.2.3.2. Utekelezaji wa shabaha kwa mwaka 2015/2016

3.4.2.3.2.1. Mheshimiwa Spika, utekelezaji wa programu kwa mwaka wa fedha 2015/2016 ni kama ifuatavyo:

- Doria 36 zimefanyika katika maeneo ya uchimbaji na Usafirishaji wa maliasili zisizorejesheka ambapo magari 30 yamekamtwa kwa makosa ya usafirishaji wa maliasili bila ruhusa. Misumeno ya moto 35 imekamatwa (22 imetekezwa kwa moto, 7 imehifadhiwa ghalani na 6 imewekwa vituoni kwa ajili ya uokozi pindi dharura itakapotokea).
- Maeneo 31 yalioombewa kuchimbwa mchanga yenye ukubwa wa hekta 217.48 yamekaguliwa na kupimwa, kati

ya hayo 3 yenye ukubwa wa hekta 20 yameruhusiwa kuchimbwa huko Bumbwini, Pangatupu na Kidanzini.

- Kazi ya usimamizi wa uzalishaji wa maliasili imekuwa ikifanyika ikiwemo kutoa vibali vya usafirishaji wa mawe ndani ya nchi, mchanga na kokoto. Takwimu zinaonesha wastani wa tani 39,000 za mchanga na tani 4,320 za kifusi huzalishwa kwa mwezi kwa ajili ya matumizi tofauti.
- Hekta 30 katika maeneo yaliochimbwa mchanga, barabarani na mashamba ya Serikali zimerejeshewa kwa kupandwa miti.

3.4.2.3.3. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 programu hizi ziliombewa jumla ya **Tsh. 1,658,236,000** kutoka SMZ hadi kufikia Mei, 2016 programu imepatiwa **Tsh.1,248,311,750** kati ya hizo (mishahara Tsh. 1,231,331,750 na matumizi mengineyo Tsh. 16,980,000) sawa na asilimia 7. Kwa upande wa fedha za maendeleo program imetengewa Tsh. 360,000,000 kwa Mradi wa Mpango wa Taifa wa Uimarishaji Mikarafuu ambapo hadi kufikia Mei imepata jumla ya Tsh 10,000,000 sawa na asilimia 3.

3.4.3. (III) PROGRAMU YA UTAWALA, MIPANGO NA USIMAMIZI WA KAZI ZA KILIMO NA MALIASILI.

3.4.3.1. Mheshimiwa Spika, Programu hii inayojumuisha programu ndogo tatu ambazo zinasimamiwa na Idara ya Mipango Sera na Utafiti, Idara ya Uendeshaji na Utumishi na Ofisi kuu Pemba.

3.4.3.2. a) Programu ndogo ya mipango na usimamizi wa kazi za Kilimo na Maliasili

3.4.3.2.1. Mheshimiwa Spika, dhumuni la Programu hii ni kusimamia na kuratibu Sera, Sheria, Mikakati, Mipango ya Maendeleo na Utafiti. Idara pia inaratibu mashirikiano ya Wizara na taasisi za ndani na nje ya nchi ikiwemo Washirika wa Maendeleo na Sekta Binafsi.

3.4.3.2.2. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2016/2016 Programu imelenga kutekeleza yafuatayo:

- Kukamilisha utaratibu wa mapitio ya Sera ya Kilimo na Sheria ya Uhifadhi na Utibabu wa Mimea pamoja na kutayarisha Sheria ya pembejeo;
- Kuandaa utaratibu wa utekelezaji wa Sheria ya Hakimiliki ya Wagunduzi wa Mbegu mpya za mimea;
- Kutoa elimu kwa jamii kupitia Tovuti, Jarida la Mkulima (nakala 2,000) na vipeperushi 1,000 na kuvisambaza kwa wadau wote;
- Kufanya tafiti mbili za kijamii na kiuchumi ili kukabiliana na changamoto zinazojitokeza katika jamii kwa uzalishaji na tija;
- Kukusanya takwimu muhimu za mazao ya kilimo na maliasili pamoja na uchambuzi na utoaji wa taarifa juu ya matukio muhimu ya Wizara;
- Kuendeleza mashirikiano baina ya Wizara, taasisi za ndani na nje ya nchi pamoja na kushiriki katika mikutano na makongamano;

- Kusimamia utekelezaji wa mfumo wa ufuatiliaji na tathmini wa Wizara.

3.4.3.2.3. Utekelezaji wa shabaha kwa mwaka 2015/2016

3.4.3.2.4. Mheshimiwa Spika, mwaka wa fedha 2015/2016 Programu hii kupitia idara ya Mipango, Sera na Utafiti imetekeleza/imetoa huduma zilizoainishwa kama ifuatavyo:

- Utayarishaji wa Sheria ya pembejeo inayojumuisha Sheria ya mbegu, mbolea na viuatilifu unaendelea. Aidha, kwa kushirikiana na Wizara ya Kilimo ya Tanzania Bara na Chuo kikuu cha Kilimo cha Sokoine Wizara ipo katika hatua za mwisho za utayarishaji wa Sheria ya mbegu.
- Kuandaa utaratibu wa utekelezaji wa Sheria ya Hakimiliki ya Wagunduzi wa Aina Mpya za Mbegu za Mimea kwa kuteua Mrajis, Msaidizi Mrajis na Kamati ya Rajis.
- Kazi ya mapitio na kuhariri Jarida la Mkulima imekamilika hatua inayofuata ni kuchapisha jarida na kulisambaza kwa wadau na wakulima;
- Tafiti ya kupata maoni ya wakulima juu ya mfumo wa ruzuku wanaoupendelea katika uzalishaji wa zao la Mpunga nchini imefanyika na matokeo ya awali yameonesha ya kwamba, wakulima walio wengi bado wanapendekeza ruzuku iendelee kutolewa na Serikali;
- Ukusanyaji wa takwimu muhimu za mazao ya kilimo na maliasili kuanzia ngazi ya Shehia pamoja na uchambuzi na utoaji wa taarifa juu ya matukio muhimu ya Wizara umefanyika. Aidha, kazi za utafiti wa takwimu za mazao ya kilimo kwa lengo la kupata takwimu sahihi kwa ajili ya

matumizi ya mipango ya nchi zinaendelea kwa kushirikiana na Ofisi ya Mtakwimu Mkuu Tanzania na Mtakwimu Mkuu Zanzibar (OCGS). Idara imepata ufadhili wa utafiti wa takwimu za mazao kwa njia ya “*Small Area Estimate*” (SAE) kutoka FAO.

- Idara imeendeleza mashirikiano baina ya Wizara, taasisi za ndani na nje ya nchi kwa kushiriki katika mikutano na makongamano nchini Re-Union, Burundi, Rwanda, Kenya, Ujerumani na T.Bara.
- Wizara kwa kushirikiana na FAO imetayarisha Mpango wa Nchi wa Kilimo “*Country Program Framework*” – Zanzibar (CPF), kwa upande wa IFAD tumeshirikiana kutayarisha mipango ya maendeleo ya Zanzibar katika sekta ya kilimo.
- Kuendelea kusimamia utekelezaji wa mfumo wa ufuatiliaji na tathmini wa Wizara.

3.4.3.2.5. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka 2015/2016 Idara iliendelea kusimamia utekelezaji wa programu tatu na mradi mmoja kama ifuatavyo:

- Programu ya Kuimarisha Miundombinu ya Masoko ya Kilimo na kuongeza Thamani ya Mazao (MIVARF) (**Kiambatisho Nam. 10**).
- Programu ya Kuimarisha Huduma za Kilimo–ASDP-L, (**Kiambatisho Nam.11**).
- Mradi wa Kuimarisha Uzalishai wa Mpunga –ERPP (**Kiambatisho Nam. 12**).
- Mradi wa Strengthen Rice Value Chain In Zanzibar (ZANRICE) (**Kiambatisho Nam. 13**).

3.4.3.2.6. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha 2015/2016 Programu iliombewa jumla ya **Tsh. 381,010,000** kutoka Serikalini, hadi kufikia Mei, 2016 Programu imepatiwa jumla ya **Tsh. 185,529,500** (Mishahara Tsh. 154,072,500 na matumizi mengineyo Tsh. 31,457,000 sawa na asilimia 16). Kwa upande wa fedha za maendeleo program iliombewa **Tsh. 8,984,458,000** (Tsh. 500,000,000 SMZ na Tsh. 8,484,458,000 kutoka kwa washirika wa maendeleo). Hadi kufikia Mei program imepata **Tsh. 9,468,682,476** (Tsh. 9,378,682,476 kutoka kwa washirika wa maendeleo na Tsh. 90,000,000 kutoka SMZ).sawa na asilimia 105.

3.4.3.3. b) Programu ndogo ya utawala (200302)

3.4.3.3.1. Mheshimiwa Spika, dhumuni la programu hii ni kusimamia rasilimali watu na kutoa huduma za utawala katika Wizara, ikiwa ni pamoja na masuala ya ajira, mafunzo, maslahi ya wafanyakazi na uwekaji wa kumbukumbu. Aidha, programu inaratibu masuala mtambuka kama Ukimwi, jinsia, kusimamia utunzaji na uhifadhi wa mali za Serikali, utoaji wa huduma za manunuzi na uhifadhi wa vifaa.

3.4.3.3.2. Shabaha za programu kwa mwaka 2015/2016

3.4.3.3.2.1. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa 2015/2016 Programu kupitia Idara ya Utumishi na Uendeshaji ilipanga kutekeleza yafuatayo:

- Kuendelea na uhakiki wa mali za Serikali zilizo katika Wizara Kilimo na kuzipatia hati miliki;

- Kuwajengea uwezo wa kitaaluma wafanyakazi 37 Unguja na Pemba. Kusimamia maslahi ya wafanyakazi na kuwawekea mazingira mazuri ya kazi;
- Kuratibu ukusanyaji wa mapato ambayo yanakadiriwa kuwa ni Tsh 845,000,000. Kusimamia na kuratibu manunuzi kwa mujibu wa Sheria no 9 ya mwaka 2005.

3.4.3.3.3. Utekelezaji wa shabaha mwaka 2015/2016

3.4.3.3.4. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2015/2016 Idara imetekeleza malengo yake kama ifuatavyo:

- Kuendelea kuwalipia wanafunzi 39 kwa viwango tofauti wanaoendelea na masomo PhD 1, MSc 5, BSc 11, DIPLOMA 21 na CERTIFICATE 1.
- Kuendelea kufanya mapitio ya uchoraji wa mipaka kwa mashamba mawili Mwera na Mahonda.
- Wafanyakazi 41 waliotimiza umri wamestaafu kwa hiari, 20 wamekwenda likizo bila ya malipo na Wafanyakazi 428 likizo ya kawaida na wamepatiwa stahiki zao. Aidha, wafanyakazi wapya 18 kwa kada tofauti wameajiriwa kwa mwaka wa fedha 2015/2016.
- Wizara imekusanya mapato ya Tsh.1,006,261,020 sawa na asilimia 104 kutoka vyanzo vya mapato hadi kufikia Aprili, 2016.

3.4.3.3.5. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 programu iliombewa **Tsh. 1,561,042,000** hadi kufikia mwezi wa Mei, 2016 program imepatiwa jumla ya **Tsh**

1,003,848,500 (Mishahara **Tsh. 715,356,250** na matumizi mengineyo **Tsh. 288,492,250**) sawa na asilimia 39.

3.4.3.4. c) Programu ndogo ya uratibu wa kazi za Wizara Pemba

3.4.3.4.1. Mheshimiwa Spika, Programu hii inatekelezwa na Ofisi Kuu Pemba, lengo lake ni kuratibu na kusimamia kazi na rasilimali za Wizara kwa kufuata misingi ya Sheria. Programu hii ndogo inatoa huduma za utumishi za Wizara, kuwajengea uwezo wa kitaaluma watumishi na kuratibu kazi za mipango za Wizara ya Kilimo na Maliasili.

3.4.3.4.2. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 programu iliombewa **Tsh. 2,401,400,000** hadi kufikia mwezi wa Mei, 2016 program imepatiwa jumla ya **Tsh 1,890,900,250** (Mishahara **Tsh. 1,781,900,250** na matumizi mengineyo **Tsh. 109,000,000**) sawa na asilimia 21.

3.4.4. PROGRAMU ZA MIFUGO NA UVUVI

3.4.4.1. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Mifugo na Uvuvi kwa mwaka wa fedha 2015/2016 ilitekeleza malengo yake kupitia programu zake kuu tatu ambazo ni:

- i. Programu ya Maendeleo ya Mifugo;
- ii. Programu ya Maendeleo ya Uvuvi; na
- iii. Programu ya Utawala wa Maendeleo ya Mifugo na Uvuvi.

3.4.5. (III) PROGRAMU YA MAENDELEO YA MIFUGO

3.4.5.1. Mheshimiwa Spika, Programu ya Maendeleo ya Mifugo jukumu lake kubwa ni kuendeleza sekta ya mifugo na kuongeza uzalishaji na ubora wa mifugo na mazao yake. Programu hii imegawika katika program ndogo mbili ambazo ni:

- i. Programu Ndogo ya Uzalishaji Mifugo
- ii. Programu Ndogo ya Utabibu wa Mifugo

3.4.5.2. *Programu ndogo ya uzalishaji mifugo*

3.4.5.2.1. Mheshimiwa Spika, Programu hii ina lengo la kuongeza uzalishaji na ubora wa mifugo na mazao yake.

3.4.5.2.2. Shabaha zilizotolewa na programu ndogo ya uzalishaji mifugo kwa mwaka 2015/2016

3.4.5.2.2.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 programu ililenga kutekeleza shabaha zifuatazo:

- Kuimarisha utoaji wa huduma za elimu kwa wafugaji katika nyanja zote za utunzaji na uzalishaji wa mifugo kwa wafugaji 20,000.
- Kufanya ziara 5 za kimasomo kwa wafugaji
- Kuendeleza ujuzi na utaalumu wa watumishi 10 wa Idara katika nyanja tofauti.
- Kuimarisha kazi za utafiti wa mifugo kwa huduma za kinga na tiba kwa wanyama 74 walioko mashamba ya

Mifugo ya Pangenji, Kitumba na Chamanangwe na upandaji wa malisho eka 7 katika Kituo cha Mbegu za Majani Kizimbani.

- Kuimarisha utoaji huduma za mifugo kwa jamii kwa kuimarisha mazingira ya utendaji kazi.
- Kuimarisha mahusiano na mashirikiano ya kitaalamu na taasisi na mashirika ya kimataifa, kikanda na ndani ya nchi katika masuala ya mifugo kwa kuhudhuria vikao 10 vya kikazi.

3.4.5.2.2.2. Utekelezaji wa shabaha kwa mwaka 2015/2016

Kwa mwaka 2015/2016 programu imetekeleza shabaha zake kama ifuatavyo;

- Tafiti tatu zimefanyika ambazo ni; uchunguzi wa awali wa utumiaji wa mwani kama kirutubisho katika utengenezaji wa chakula cha kuku; uangaliaji wa ulishaji wa vyakula vinavyopatikana nchini katika unenepeshaji wa kondoo na uwezekano wa kuanzisha ufugaji wa mbuzi katika kijiji cha Kiuyu-Mbuyuni wilaya ya Micheweni Kisiwani Pemba.
- Wafugaji 15,975 wametembelewa na kupatiwa ushauri wa kitaalamu juu ya ufugaji bora wa ng'ombe, mbuzi, kuku na mifugo mengineyo. Aidha, ziara 12 za tathmini ya utendaji kazi kwa mabwana/mabibi mifugo zilifanyika.
- Uhamasishaji wa uanzishaji na uimarishaji wa vikundi/jumuiya za wafugaji unaendelea katika Wilaya sita za Uguja na Pemba.
- Huduma za upandishaji wa ng'ombe kwa sindano (AI) zimetolewa ambapo ng'ombe 2,122 wamepandisha ikiwa ni

asilimia 53 ya lengo lililowekwa, kati yao 903 wameangaliwa mimba na 528 (58%) waligundulika wana mimba baada ya kupandishiwa mara ya mwanzo. Aidha, uzalishaji wa gesi ya kuhifadhi mbegu umefanyika ambapo jumla ya lita 1,965 za gesi zilizalishwa na kusambazwa katika vituo vya upandishaji mawilayani.

- Mitambo 2 ya Biogesi imejengwa katika azma ya kuongeza matumizi mazuri ya samadi kama nishati mbadala.
- Kituo cha majani cha Kizimbani kiliendelea kutoa huduma za mbegu kwa wafugaji ambapo matayarisho ya upandaji wa majani yameanza kwa ununuzi wa mbegu tofauti za majani na mikundekunde, pia uburugaji na utifuaji wa eneo la eka 3 umekamilika. Aidha, miundombinu ya maji kituoni umeimarishwa. Huduma za uendeshaji katika vituo vya Pangeni, Kitumba na Chamanangwe zimetolewa kwa kutoa huduma za kinga na matibabu kwa wanyama 95 walioko kituoni.

3.4.5.2.2.3. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 programu ilisimamia utekelezaji wa Mradi wa uzalishaji wa maziwa (**Kiambatanisho Nam 14**).

3.4.5.3. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 programu ndogo hii iliombewa jumla ya **Tsh. 620,259,000** kutoka Serikalini. Hadi kufikia Mei, 2016 programu hii imepatiwa **Tsh. 581,997,802** kati ya hizo (mishahara Tsh. 536,389,802 na kwa matumizi mengineyo Tsh. 45,608,000) sawa na asilimia 46. Fedha za maendeleo ilitarajiwa kupata Tsh. 430,000,000 kutoka Serikalini.

Hadi kufikia Mei program imepata Tsh, 15,000,000 SMZ sawa na asilimia 3.

3.4.5.4. b) Programu ndogo maendeleo ya huduma za utabibu wa mifugo

3.4.5.4.1. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo hii imetekelezwa kupitia Idara ya Huduma za Maendeleo ya Mifugo na ina lengo la kuimarisha huduma za utabibu wa mifugo.

3.4.5.4.1.1. Shabaha ya programu kwa mwaka 2015/2016

3.4.5.4.1.1.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016, programu ililenga kutekeleza yafuatayo:

- Kuimarisha uchunguzi juu ya ubora wa maziwa yanayozalishwa na wafugaji kwa kuchunguza idadi ya sampuli za maziwa 128.
- Kuimarisha huduma ya ugani kwa jamii kwa kuwapatia mafunzo watendaji kumi.
- Kudhibiti maradhi yanayoambukizwa na kupe:
 - ✓ Kukusanya sampuli 328 na
 - ✓ Kuwapatia kinga wanyama 19,820 dhidi ya kupe.
- Kudhibiti magonjwa ya kuku na jamii ya ndege.
- Kudhibiti maradhi ya minyoo.
- Kuimarisha huduma na kupunguza maradhi.
- Kudhibiti maradhi ya kichaa cha mbwa.

3.4.5.4.1.2. Utekelezaji wa shabaha kwa mwaka 2015/2016

3.4.5.4.1.2.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016, program kupitia Idara imetekeleza yafuatayo:

- Sampuli 720 za maziwa zilichunguzwa kwa lengo la kuimarisha ubora wa maziwa, kati ya hizo 102 sawa na asilimia 28.6 zilionekana na vimelea vya maradhi ya kiwele.
- Wanyama 38,713 walikogeshwa kwa kuwakinga magonjwa ya kupe na wadudu wengine. Kati ya hao ng'ombe 21,100, mbuzi na kondoo 4,517, punda 144, mbwa 2,068, paka 574 na kuku wa kienyeji ni 10,310.
- Sampuli 190 za kuku zilichunguzwa magonjwa ya kuku. Kuku 71 walionekana na ugonjwa wa kuharisha na kuku 73 walichunguzwa ugonjwa wa mafua.
- Kuku 94,759 walitibiwa magonjwa ya aina tofauti ikiwemo *koksidia*. Jumla ya wanyama 101,559 walitibiwa magonjwa ya minyoo. Kati ya hao ng'ombe ni 3,110, mbuzi na kondoo 3,192, punda 10, mbwa 1,014, paka 549 na kuku ni 93,684.
- Kuku 42,924 walikingwa dhidi ya ugonjwa wa mahepe.
- Wanyama 15,890 walikingwa dhidi ya magonjwa ya minyoo. Kati ya hao ng'ombe ni 2,998, mbuzi na kondoo 1,907, punda 119, mbwa 879, paka 277 na kuku ni 9,710.
- Ng'ombe 2,738 na mbuzi 60 walikingwa dhidi ya ugonjwa wa ngozi.
- Ng'ombe 2,898 walikingwa ugonjwa wa kimeta na chambavu.

3.4.5.4.1.3. Mheshimiwa Spika, kwamwaka wa fedha 2015/2016 programu ilisimamia utekelezaji wa mradi mmoja:

- ✓ Mradi wa kudhibiti Kichaa cha Mbwa (**Kiambatanisho Nam 15**);

3.4.5.4.1.4. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 programu iliombewa jumla ya **Tsh. 736,077,000** kutoka Serikalini. Hadi kufikia Mei, 2016 programu imepatiwa jumla ya **Tsh.609,850,448** (Mishahara **Tsh. 585,350,448** na matumizi mengineyo **Tsh. 24,500,000**). Kwa upande wa fedha za maendeleo ilitarajiwa kupata **Tsh. 147,284,000** (Tsh. 40,000,000 kutoka SMZ na Tsh. 107,284,000 kutoka kwa washirika wa maendeleo. Hadi kufikia Mei program imepata Tsh. 7,000,000 kutoka SMZ sawa na asilimia 18 na jumla ya Tsh 63,900,000 kutoka kwa washirika wa maendeleo sawa na asilimia 60.

3.4.6. PROGRAMU YA MAENDELEO YA UVUVI

3.4.6.1. Mheshimiwa Spika, Programu ya Maendeleo ya Uvuvi dhumuni lake kubwa ni kuendeleza uvuvi na kuongeza uzalishaji wa samaki na mazao ya baharini kwa njia ya ufugaji. Programu hii imegawika katika program ndogo mbili nazo ni:

- i. Programu Ndogo ya Maendeleo ya Uvuvi na Uhifadhi wa Bahari.
- ii. Programu Ndogo ya Ufugaji wa Mazao ya Baharini.

3.4.6.2. a) Programu ndogo maendeleo ya uvuvi na uhifadhi

3.4.6.2.1. Shabaha ya programu kwa mwaka 2015/2016

3.4.6.2.1.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2015/2016 Programu Ndogo ya Maendeleo ya Uvuvi na Uhifadhi imelenga kutekeleza shabaha zifuatazo:

- Kuendeleza kazi za doria katika maeneo ya hifadhi kwa kufanya doria 174 kwa kushirikiana na jamii ili kudhibiti uvuvi haramu;
- Kufanya utafiti juu ya kiwango cha samaki katika maeneo ya maji ya ndani;
- Kufanya ufuatiliaji na tathmini ya matumbawe yaliyowekwa Chwaka na Marumbi;
- Kuongeza matumbawe ya kienyeji katika maeneo mapya ya hifadhi ili kuongeza mazalio na maficho ya samaki;
- Kuainisha maeneo maalum yenye umuhimu kwa uhifadhi wa rasilimali za bahari.
- Kuwashajiisha wavuvi vijana kuwacha kuvua katika maeneo ya hifadhi na badala yake kwenda kuvua katika kina kirefu
- Kushirikiana na Washirika wa Maendeleo ndani na nje ya nchi katika kukuza sekta ya Uvuvi.
- Kuweka matumbawe ya kienyeji katika maeneo ya hifadhi ili kuongeza mazalio na maficho ya samaki.
- Kusimamia maeneo mapya ya hifadhi.
- Kuainisha maeneo maalum yenye umuhimu kwa uhifadhi wa rasilimali za baharini.

- Kushirikiana na washirika wa maendeleo katika kukuza /kuendeleza sekta ya uvuvi.

3.4.6.2.2. Utekelezaji kwa mwaka 2015/2016

3.4.6.2.2.1. Mheshimiwa Spika, mwaka wa fedha 2015/2016 Programu ndogo ya Maendeleo ya Uvuvi na Uhifadhi hii kupitia Idara ya Maendeleo ya Uvuvi imetekeleza shabaha kama ifuatavyo:

- Taaluma ya uhifadhi ilitolewa kwa kufanya mikutano 12 Unguja na mitano kwa Pemba kwa kamati za wavuvi juu ya kuimarisha hifadhi za bahari juu ya athari za uvuvi haramu ili kupunguza wimbi la utumiaji mbaya wa nyavu ambao hupelekea kuwepo kwa migogoro katika maeneo ya ukanda wa pwani.
- Ufuatiliaji na ukusanyaji wa Takwimu za samaki ulifanyika ambapo tani 34,104 za samaki zenye thamani ya Tsh. 135,885,958 zilirekodiwa kwa mwaka 2015.
- Kuimarishwa na kusimamia maeneo ya hifadhi kwa kuwashirikisha wanajamii kushiriki kivitendo katika kazi za uhifadhi kwa kufanya mikutano na doria kwa maeneo ya Hifadhi za MBCA, MIMCA na PECCA.
- Zaidi ya doria 130 zilifanyika maeneo ya hifadhi, 75 ni za kuangalia leseni za vyombo na za uvuvi. Doria 45 za ukaguzi wa tiketi katika maeneo ya kisiwani cha Mnemba, Kizimkazi Mkunguni na Dimbani na Fumba, maeneo ambayo hutembelewa zaidi na watalii baharini.

3.4.6.2.2.2. Mheshimiwa Spika, kwamwaka wa fedha 2015/2016 programu ilisimamia utekelezaji wa miradi miwili:

- Mradi wa kuimarisha uvuvi wa kina kirefu cha maji (**Kiambatanisho Nam 16**);
- Mradi wa SWIOFish (**Kiambatanisho Nam 17**).

3.4.6.2.3. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 programu iliombewa **Tsh. 452,921,000** kutoka Serikalini. Hadi kufikia Mei, 2016 imepatiwa **Tsh.396,374,050** (mishahara Tsh. 375,494,050 na Tsh. 20,880,000 matumizi mengineyo) sawa na asilimia 34. Kwa upande wa fedha za maendeleo ilitarajiwa kupata **Tsh. 11,500,717,000** (Tsh. 200,000,000 kutoka Serikalini na Tsh. 11,300,717,000 kutoka kwa washirika wa maendeleo. Hadi kufikia Mei program imepatiwa **Tsh.78,000,000** kutoka SMZ sawa na asilimia 39 na **Tsh. 2,168,921,865** kutoka kwa Washirika wa maendeleo sawa na asilimia 19.

3.4.6.3. b) programu ndogo mazao ya baharini

3.4.6.3.1. Shabaha ya programu kwa mwaka 2015/2016

3.4.6.3.1.1. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya mazao ya Baharini inalenga kuongeza uzalishaji wa samaki na mazao mengine ya baharini. Programu ndogo hii inapanga kuimarisha huduma za ugani kwa wafugaji samaki; kuimarisha upatikanaji wa vifaranga vya samaki; kuimarisha ufugaji wa mazao ya baharini; kuimarisha kilimo cha mwani; kuimarisha usarifu na uongezaji thamani wa zao la mwani; na kuimarisha fursa za uekezaji katika ufugaji wa samaki na mazao ya baharini.

3.4.6.3.1.2. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2015/2016 Programu ndogo ya Kuimarisha ufugaji wa mazao ya baharini imelenga kutekeleza yafuatayo:

- Kuimarisha huduma za ugani kwa wafugaji;
- Kuimarisha upatikanaji wa vifaranga vya samaki;
- Kuimarisha ufugaji wa samaki na mazao mengine ya baharini
- Kuimarisha kazi za kilimo cha mwani Zanzibar;
- Kuimarisha usarifu na uongezaji thamani wa zao la mwani;
- Kuimarisha fursa za uekezaji katika sekta ya ufugaji wa samaki na mazao mengine ya baharini;

3.4.6.3.2. Utekelezaji wa huduma kwa mwaka 2015/2016

3.4.6.3.2.1. Mheshimiwa Spika, mwaka wa fedha 2015/2016 Programu ndogo hii kupitia Idara ya Mazao ya Baharini imetekeleza shabaha kama ifuatavyo:

- Huduma za ugani kwa wafugaji wa samaki, kaa, chaza, majongoo na mazao mengine ya baharini pamoja na samaki wa maji baridi zimeimarika ambapo vikundi 144 vya ufugaji wa viumbe vya baharini vimepatiwa taaluma Unguja na Pemba.
- Jumla ya vifaranga 18,237 vya samaki wamepatiwa wafugaji wa samaki (17,057 Pemba na 1,180 Unguja) ili kuinua uzalishaji wa samaki na kuongeza kipato cha wafugaji.
- Wafugaji 64 wamepatiwa mafunzo ya ufugaji wa samaki na utengenezaji wa chakula cha samaki.

- Wakulima wa mwani vijiji 70 wametembelewa na kupatiwa elimu ya kilimo bora cha mwani, uhifadhi, pamoja na kushajiishwa juu ya matumizi ya mwani.
- Wizara kwa kushirikiana na Kampuni ya C-weed Cooperation LTD iliwasaidia vifaa vya kulimia mwani wakulima (kamba roli 624, boti ndogo za fibre 160, fibre glass boti moja na mashine yake) kwa ajili ya kufuatilia na uangalizi wa mashamba kwa wakulima wake. Mahitaji ya vihuri ni 6,000 kwa nchi nzima.
- Kikundi kimoja kimepatiwa vifaa na taaluma ya usarifu wa zao la mwani (kutengeneza sabuni na mafuta ya mgando) kwa lengo la kuongeza thamani na kuinua kipato. Wizara inalenga kuwasaidia zaidi wakulima hao ili waweze kuzalisha bidhaa nyengine zinazotokana na mwani.
- Idara ya Mazao ya Baharini imeendelea na juhudi za kuwahamasisha wawekezaji kutoka katika sekta binafsi ndani na nje ya nchi kuwekeza katika sekta ya ufugaji wa samaki na viumbe vyengine vya baharini na viwanda vya kusindika samaki.

3.4.6.3.2.2. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 programu ilisimamia utekelezaji wa mradii mmoja wa **ufugaji wa mazao ya baharini (Kiambatanisho Nam 18)**.

3.4.6.3.3. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 programu iliombewa **Tsh. 220,611,000** kutoka Serikalini. Hadi kufikia Mei, 2016 imepatiwa **Tsh.176,443,648** kati ya hizo (mishahara Tsh. 153,443,648 na matumizi mengineyo Tsh. 23,000,000) sawa na asilimia 31. Kwa upande wa fedha za

maendeleo ilitarajiwa kupata **Tsh. 662,099,000** (Tsh. 150,000,000 kutoka SMZ na Tsh. 512,099,000 kutoka kwa washirika wa maendeleo. Hadi kufikia Mei program haijapatiwa fedha kutoka SMZ na imepatiwa **Tsh, 48,420,899** kutoka kwa washirika wa maendeleo sawa na asilimia 9.

3.4.7. PROGRAMU YA UTAWALA WA MAENDELEO YA MIFUGO NA UVUVI

3.4.7.1. Mheshimiwa Spika, Programu ya Utawala wa Maendeleo ya Mifugo na Uvuvi dhumuni lake kubwa ni kutoa huduma za kiofisi kwa ufanisi kwa ustawi wa sekta za mifugo na uvuvi. Programu hii imegawika katika program ndogo tatu nazo ni:

- i. Programu Ndogo ya Uratibu wa Mipango Sera na Utafiti.
- ii. Programu Ndogo ya Utawala na Mafunzo.
- iii. Programu ndogo ya Uratibu wa Afisi Kuu Pemba.

3.4.7.2. *Shabaha za programu ndogo ya mipango sera na utafiti kwa mwaka 2015/2016*

3.4.7.2.1. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya uratibu wa Mipango Sera na Utafiti ina lengo la kuratibu kazi za mipango sera na utafiti kwa maendeleo ya sekta za mifugo na uvuvi. Programu ndogo hii inatoa huduma ya kuandaa na kuratibu mipango na ufuatiliaji na tathmini ya malengo ya Wizara, kuratibu kazi za utafiti za mifugo na Uvuvi pamoja na kuendeleza miundombinu ya mifugo.

3.4.7.2.2. Mheshimiwa Spika, Idara ya Mipango Sera na Utafiti kwa mwaka wa fedha 2015/16 imepanga kutekeleza malengo yafuatayo:

- Kuandaaa na kuratibu Mipango ya Wizara;
- Kufanya ufuatiliaji na Tathimni ya malengo ya Wizara pamoja na miradi ya maendeleo kuratibu kazi za utafiti wa sekta ya mifugo na uvuvi;
- Kuimarisha upatikanaji wa takwimu sahihi za mifugo na uvuvi;
- Kusambaza taarifa za Wizara kupitia Jarida la Mvuvi na Mfugaji;
- Kuendeleza miundombinu ya mifugo.

3.4.7.2.3. Utekelezaji wa shabaha mwaka 2015/2016

- Programu imekamilisha Mpango Kazi wa Wizara wa mwaka 2015/16 na kutayarisha ripoti za utekelezaji wa malengo ya robo mwaka na mwaka kwa.
- Kazi za utafiti wa mifugo na uvuvi zimeratibiwa
- Rasimu ya Jarida la 5 la Mvuvi na mfugaji imetayarishwa hatua zilizosalia ni kulichapisha na kulisambaza kwa wadau.
- Ukusanyaji wa takwimu za mifugo na uvuvi umeendelea kufanyika. Aidha, Wizara ilishiriki kikamilifu katika zoezi la utafiti wa takwimu za kilimo na mifugo (Annual Agricultural Sample Survey) mwaka 2015/16 ambalo liliendeshwa Tanzania kote kwa kushirikiana na NBS na OCGS.
- Ufuatiliaji wa miradi ya maendeleo ulifanyika pamoja na kutayarisha ripoti zake.
- Idara imeendeleza mashirikiano baina ya Wizara, taasisi za ndani na nje ya nchi kwa kushiriki katika mikutano ya ndani

ya nchi, T.Barra, Kenya, Uganda, Rwanda Msumbiji, Srilanka, China, Geneva na Austria.

3.4.7.2.4. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 proramumu ndogo hii iliombewa jumla ya **Tsh. 206,961,000** kutoka Serikalini. Hadi kufikia Mei, 2016 programu hii imepatiwa jumla ya **Tsh. 141,647,088** (Mishahara Tsh. 113,647,088 na matumizi mengineyo Tsh. 28,000,000) sawa na asilimia 41. Kwa upande wa fedha za maendeleo program ilitengewa **Tsh. 170,000,000** hadi kufika mwezi wa Mei 2016 imepatiwa **Tsh. 10,000,000** sawa na asilimia 6.

3.4.7.2.5. Mheshimiwa Spika, Programu hii inasimamia utekelezaji wa Mradi mmoja wa kuimarisha Miundombinu ya mifugo (**Kiambatanisho Nam 19**).

3.4.7.3. *Shabaha za programu ndogo ya utawala na mafunzo kwa mwaka 2015/2016*

3.4.7.3.1. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya utawala na mafunzo ina lengo la kuimarisha mazingira bora ya utendaji kazi kwa ufanisi na maendeleo ya sekta za mifugo na uvuvi. Programu ndogo hii inapanga kutoa huduma za utumishi za Wizara na kuwajengea uwezo wa kitaaluma wafanyakazi.

3.4.7.3.2. Mheshimiwa spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016, Idara ya Uendeshaji na Utumishi ilikusudia kutekeleza yafuatayo: Kuendelea na uimarishwaji wa mazingira ya utendaji kazi kwa kuwapatia watumishi nyenzo zitakazowawezesha

kufanya kazi kwa ufanisi. Kuendelea kusimamia udhibiti wa mali za Serikali na kuyapatia hatimiliki maeneo yaliyobaki ya Wizara,

- Kuratibu ukusanyaji wa mapato yanayotokana na sekta za Mifugo na Uvuvi.
- Kusimamia uratibu wa mashirikiano baina ya Wizara na Taasisi za ndani na nje ya nchi.
- Kuendelea kufanya ukaguzi wa hesabu za mapato na matumizi ya fedha na zana za Serikali;
- Kuendelea kusimamia haki na wajibu wa watumishi.
- Kuwaendeleza watumishi 9 kitaaluma kwa kuwapatia mafunzo ya muda mrefu katika fani pamoja na mambo mtambuka. na kuwapatia watumishi mafunzo ya muda mfupi.
- Kuendelea kusimamia program ya kuwasomesha vijana 15 fani ya udaktari wa wanyama (Veterinary medicine).
- Kupunguza deni la matrekta kwa asilimia 20.
- Kushiriki katika maadhimisho na sherehe za Kiserikali na za taasisi za Kitaifa
- Kuendeleza programu ya kuwasomesha vijana wenye sifa kwa kada ya udaktari wa mifugo ili kupunguza tatizo la wataalam wa kada hiyo.

3.4.7.3.3. Utekelezaji wa shabaha mwaka 2015/2016

3.4.7.3.3.1. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha wa 2015/2016 Idara imetekeleza malengo yake kama ifuatavyo:

- Idara imewapatia watumishi nyenzo za kufanyia kazi kwa ufanisi zaidi, pia imefanyia matengenezo madogo ya Ofisi na baadhi ya vyombo vya usafiri kulipia gharama za umeme na mawasiliano
- Idara imesimamia na kulipia baadhi ya gharama za mafunzo ya muda mfupi watumishi 124 ndani na nje ya nchi katika fani za mifugo na uvuvi.
- Vijana 10 wanasomeshwa udaktari wa mifugo nchini China kupitia program maalumu ya kuongeza madaktari wa mifugo.

3.4.7.3.4. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 proram u ndogo hii iliombewa jumla ya **Tsh. 1,010,377,000** kutoka Serikalini. Hadi kufikia Mei, 2016 programu hii imepatiwa jumla ya **Tsh.678,462,350** (Mishahara Tsh. 501,475,350 na matumizi mengineyo Tsh. 176,987,000 sawa na asilimia 41.

4. URATIBU AFISI KUU PEMBA

4.1. Mheshimiwa Spika, Programu hii inatekelezwa na Ofisi Kuu Pemba, lengo lake ni kuratibu na kusimamia kazi na rasilimali za Wizara kwa kufuata misingi ya Sheria. Programu hii ndogo inatoa huduma za utumishi za Wizara, kuwajengea uwezo wa kitaaluma watumishi na kuratibu kazi za mipango za Wizara ya Kilimo, Mifugo na Uvuvi.

4.2. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2015/2016 proram u ndogo Pemba iliombewa jumla ya **Tsh. 970,201,000** kutoka Serikalini. Hadi kufikia Mei, 2016 programu hii

imepatiwa jumla ya **Tsh. 796,292,050** (Mishahara **Tsh. 713,792,050** na matumizi mengineyo **Tsh. 82,500,000** sawa na asilimia 32.

4.3. CHANGAMOTO:

4.3.1. Mheshimiwa Spika, Pamoja na jitihada za Wizara na Serikali kwa ujumla wake, baadhi ya changamoto zilizojitokeza katika kutekeleza malengo yaliyowekwa ni kama zifuatazo:

- Mabadiliko ya hali ya hewa yanayoathiri kilimo hasa cha mpunga wa kutegemea mvua kutokana na kutokuwa na miongo isiyotabirika ambapo katika msimu huu wa mvua za masika 2016 ekari 374.8 za mpunga zimeathirika Unguja na Pemba kutokana na mvua hizo;
- Ushiriki mdogo wa Sekta binafsi katika kutoa huduma za kilimo;
- Migogoro ya ardhi katika mashamba ya kilimo na misitu ya hifadhi ;
- Upungufu wa vifaa vya maabara na kemikali za uchunguzi wa mifugo na mimea.
- Upotevu wa mazao ya mifugo, kilimo na uvuvi (post harvesting loss) kwa asilimia 40 kutokana na usarifu mdogo.
- Upatikanaji mdogo wa pembejeo kulingana na mahitaji halisi. Katika ekari 33,590 zinazolimwa Mpunga, Mahitaji halisi ya mbolea (Urea na TSP) ni tani 3,360, kilichopatikana ni tani 700. Dawa ya kuulia magugu lita

30,000 kilichopatikana lita 15,000 na mbegu ya mpunga tani 922 zilizopatikana tani 228;

- Uvamizi wa maeneo ya kilimo kwa kazi za maendeleo ya jamii;
- Matumizi mabaya ya msumeno wa moto ambapo kanuni mpya ya udhibiti wa misumeno imetungwa na jumla ya misumeno ya moto 35 imekamatwa Unguja 21 na Pemba 14;
- Wakulima kutokuchangia ama kuchelewa kuchangia katika huduma za kilimo;
- Uhaba wa mifumo ya kifedha kusaidia kilimo;
- Upungufu wa wataalamu wa kada maalumu za kilimo na mifugo mahitaji halisi 468, waliopo kazini 215 sawa na asilimia 46, kati ya hao 52 (24%) wanatarajiwa kustaafu ndani ya miaka 3-5 ijayo.

4.4. MUELEKEO WA MAPATO NA MATUMIZI YA BAJETI INAYOZINGATIA PROGRAMU KWA MWAKA WA FEDHA 2016/2017

4.4.1. MAKADIRIO YA MAPATO 2016/2017

4.4.2. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2016/2017, Wizara inakadiria kukusanya mapato ya jumla ya **Tsh. 2,817,599,000** kutoka vianzio vyake vya Unguja na Pemba. **(Kiambatanisho Nam 20).**

4.4.3. MAKADIRIO YA MATUMIZI 2016/2017

4.4.3.1. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi kwa mwaka wa fedha 2016/2017 itatekeleza malengo yake kupitia programu zake kuu tano ambazo ni:

- i. Programu ya Maendeleo ya Kilimo;
- ii. Programu ya Maendeleo ya Rasilimali za Misitu na Maliasili Zisizorejesheka;
- iii. Programu ya Maendeleo ya Mifugo;
- iv. Programu ya Maendeleo ya Uvuvi; na
- v. Programu ya Mipango na Utawala wa Kazi za Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi.

4.4.3.2. Mheshimiwa Spika, kwa kutekeleza programu hizi tano Wizara imepanga kutumia jumla ya **Tsh. 48,977,300,000** kwa mwaka wa fedha wa 2016/2017 Kati ya fedha hizo **Tsh. 15,743,300,000** ni kwa ajili ya kazi za kawaida (**Tsh. 10,955,400** Mishahara, **Tsh. 4,236,400,000** matumizi ya kazi za kawaida na **Tsh. 551,500,000** ikiwa ni Ruzuku kwa ajili ya Chuo cha Kilimo Kizimbani. (**Kiambatisho Nam 21**). Kwa upande wa fedha za maendeleo jumla ya **Tsh. 1,068,000,000** ni kutoka SMZ na jumla ya **Tsh. 32,166,000,000** ni kutoka kwa washirika wa maendeleo (**Kiambatisho Nam 22**).

4.4.3.3. Mheshimiwa Spika; pamoja na juhudi zinazochukuliwa na Wizara katika kuendeleza kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi, kwa mwaka wa fedha 2016/2017 Wizara imejiwekea malengo yafuatayo:

- Uhamasishaji wa wakulima kwa dhamira ya kuwaongezea kipato na tija kwa kutumia taaluma na teknolojia za kisasa ikiwemo umwagiliaji maji kwa matone na green houses.
- Kuongeza uzalishaji wa mafuta ya alizeti kutoka lita 719 mwaka 2015 hadi kufikia lita 48,294 mwaka 2016/2017 (mahitaji halisi kwa mwaka ni tani 32,000). Kupunguza uagizaji wa mazao ya mboga na matunda kutoka asilimia 30 mwaka 2015 hadi 20 mwaka 2017, na kuongeza usafirishaji wa mazao ya viungo kutoka tani 250 mwaka 2015 hadi kufikia tani 500 mwaka 2016
- Kuendeleza ujenzi wa miundombinu ya umwagiliaji maji kutoka hekta 800 za sasa hadi kufikia hekta 1,560 kati ya hekta 8,521 zilizoainisha katika Mpango Mkuu wa Umwagiliaji maji Zanzibar.
- Kushajiisha wafugaji wa kuku kwa lengo la kuongeza nyama kutoka kilo 570,623 mwaka 2015 hadi kufikia kilo 663,279 mwaka 2016/2017 (mahitaji halisi ni kilo 98,861,538), uzalishaji wa mayai kutoka 184,731,543 mwaka 2015 hadi kufikia 184,547,096 mwaka 2017 na maziwa kutoka lita 34,983,044 mwaka 2015 hadi kufikia lita 36,732,196 mwaka 2017 (mahitaji halisi ni lita 70,000,000).
- Kuimarisha huduma za kinga na tiba ya mifugo kwa kupunguza maradhi.
- Kuimarisha uwekezaji katika uvuvi wa bahari kuu, pamoja na kuwashajiisha wawekezaji kujenga viwanda vya kusarifu mwani na viwanda vya kusindika samaki

ili kuimarisha fursa za ajira kwa vijana na kuongeza mchango wa sekta ya uvuvi katika pato la Taifa.

- Wizara itakamilisha ukarabati wa ghala moja la akiba ya chakula;
- Kuendelea kusomesha wanafunzi 104 waliopo (Diploma 47 na Cheti 57) na kuchukua wanafunzi wapya 100 (Diploma 50 na Cheti 50) kupia Chuo cha Kilimo cha Kizimbani. Aidha, itaendelea kuwasomesha wafanyakazi wanaoendelea na masomo yao 49 pamoja na kuwasomesha wanafunzi 10 wapya wa kada adimu (Rare Professional)katika fani ya Udaktari wa wanyama.
- Kuendeleza utafiti kwa kufanya majaribio 12 ya mazao ya chakula na biashara.
- Wizara itaendelea na kukamilisha upimaji na upatikanaji wa hatimiliki ya mashamba, nyumba pamoja na mali nyengine za Wizara.
- Kushajiisha na kuwaunganisha wakulima, wafugaji na wavuvi katika masoko ya ndani na nje ya nchi pamoja na kuwapatia mikopo kutoka taasisi za kifedha.

4.4.3.4. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi itaweka msisitizo kutekeleza mambo yafuatayo:

- Wizara kwa kushirikiana na Wizara ya Biashara, Viwanda na Masoko itaendelea na jitihada za kuwatafutia soko wakulima wa mwani, mkazo ukiwa ni kutafuta wawekezaji katika usarifu, kuongeza thamani na kufanya utafiti wa namna bora ya mwani utakavyoweza kutumiwa kwa chakula cha mifugo na binaadamu.

- Wizara itaendelea kupiga vita uvuvi haramu kwa kuimarisha mfumo wa doria kwa kushirikiana na kamati za uvuvi pamoja na kutoa taaluma za uvuvi wa kisasa.
- Wizara itaendelea kudhibiti wimbi la uvamizi wa maeneo yote ya kilimo, misitu na mifugo na inatoa wito kwa wale wote wanaojenga katika maeneo hayo hasa katika mabonde ya mpunga waache mara moja. Wizara itashirikiana na taasisi za ulinzi kuhakikisha kwamba sheria, sera na mikakati inatekelezwa.
- Wizara itaandaa utaratibu mzuri wa kupatikana kwa huduma za matrekta mapema na kuhakikisha kuwa pembejeo muhimu za kilimo ikiwemo mbolea, mbegu na madawa ya kuulia magumu yanapatikana kwa wakati unaohitajika ili kuweza kuleta mabadiliko ya tija na uzalishaji kwa kilimo cha mpunga. Aidha, Wizara itaendelea na suala la utoaji wa ruzuku za pembejeo za kilimo katika utaratibu utakaokuwa endelevu na utakaowashirikisha wakulima kupitia jumuiia zao.
- Wizara itaendelea na utoaji wa miche ya mikarafuu 1,000,000 bila ya malipo.
- Wizara itaendelea kusimamia karantini za mifugo, mazao na mimea ili kuhakikisha haiingizwi kwa njia ya haramu kwa lengo la kuinusuru nchi na majanga ya maradhi ya mifugo na mazao ya kilimo.
- Wizara itashajiisha wakulima, wafugaji na wavuvi kutumia mizani kwa lengo la kupata vipimo sahihi kulingana na bei.

4.5. SHABAHA ZITAKAZOTOLEWA 2016/2017

4.5.1. PROGRAMU YA MAENDELEO YA KILIMO

4.5.1.1. Mheshimiwa Spika, Programu ya Maendeleo ya Kilimo Programu hii imegawika katika programu ndogo nne ambazo ni:

- i. Programu ndogo ya Maendeleo ya Umwagiliaji Maji;
- ii. Programu ndogo ya Utafiti na Mafunzo ya Kilimo;
- iii. Programu ndogo ya Maendeleo ya Huduma za Kilimo na Karakana ya Matrekta.
- iv. Programu ndogo ya Uhakika wa Chakula na Lishe

4.5.1.2. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2016/2017, Programu ya Maendeleo ya Kilimo inaombewa jumla ya **Tsh. 6,615,744,000** kati ya fedha hizo **Tsh. 6,430,744,000** (Tsh. **4,158,312,000** mshahara na **Tsh. 2,272,432,000** kazi za kawaida. Kwa kazi za maendeleo program inaombewa **Tsh. 185,000,000** kutoka SMZ. (**Kiambatisho Nam. 23**)

4.5.1.3. Shabaha zitakazotolewa na programu ndogo ya maendeleo ya umwagiliaji maji kwa mwaka 2016/2017

4.5.1.3.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2016/2017, Programu inalenga kutekeleza shabaha zifuatazo:

- Ukarabati wa pampu na visima katika vituo vya Kibokwa, Bumbwisudi, Cheju na Makombeni.
- Kuunga umeme wa laini kubwa (high tension) katika vituo vya Machigini, Mchangani, Kirindunda

(Bumbwisudi) na Kibonde Mzungu.

- Kukarabati majengo na vituo vitatu vya Umwagiliaji maji (Mtwango, Weni, Bumbwisudi na Mbweni) pamoja na kujenga kituo kipya cha Kianga.
- Kutengeneza ploti za majaribio juu ya uvunaji wa maji ya mvua katika skimu 4 ambazo ni Muyuni, Kiboje Mkwajuni, Kiongweni na Msaani.

4.5.1.3.2. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha 2016/2017 Programu Ndogo hii inaombewa jumla ya **Tsh. 883,660,000** kwa kazi za kawaida (**Tsh. 603,660,000** Mishahara na **Tsh. 280,000,000** kwa matumizi mengineyo). Aidha, programu inatarajia kupata fedha **Tsh. 185,000,000** kwa kazi za maendeleo kutoka SMZ.

4.5.1.4. Shabaha zitakazotolewa na programu ndogo ya Utafiti na Mafunzo ya Kilimo kwa mwaka 2016/2017

4.5.1.4.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2016/2017, Programu Ndogo hii ina sehemu mbili ambazo ni Utafiti na ile ya Mafunzo ya Kilimo. Programu Ndogo hii inalenga kutekeleza yafuatayo:

4.5.1.4.2. Shabaha zitakazotolewa sehemu ya utafiti kwa mwaka 2016/2017

4.5.1.4.3. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya utafiti inalenga kutekeleza shabaha zifuatazo:

- Kuanzisha na kuendeleza tafiti 12 za mbinu za uzalishaji wa mazao makuu ya chakula na biashara yakiwemo mpunga, muhogo, viazi vitamu, mboga mboga, nazi na karafuu.
- Kukarabati maabara moja ya utafiti wa mazao ya Matangatuani, Kujenga uzio katika maabara mpya ya Utafiti Kizimbani na ununuzi wa madawa na vifaa vya mabara za Utafiti kwa lengo la kuongeza ufanisi wa utafiti wa mazao.
- Kusambaza matokeo ya utfiti kupitia vishamba darasa 10, vipindi vya TV 3, Redio 3 na Vipeperushi 1,000.

4.5.1.5. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha 2016/2017 sehemu ya utafiti inaombewa jumla ya **Tsh. 1,268,658,000** kwa kazi za kawaida (**Tsh. 1,140,826,000** mishahara na **Tsh. 127,832,000** kwa matumizi mengineyo).

4.5.1.6. *Shabaha zitakazotolewa na sehemu ya chuo cha kilimo kizimbani kwa mwaka 2016/2017*

4.5.1.6.1. Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2016/2017, Chuo kimmelenga kutekeleza shabaha zifuatazo:

- Kuendelea kutoa mafunzo kwa wanafunzi 104 (ngazi ya Diploma 47 na ngazi ya Cheti 57 na kuchukua wanafunzi wapya 100 (ngazi ya Diploma 50 na ngazi ya Cheti 50).
- Kutekeleza mpango wa matumizi ya shamba la RAZABA.
- Kutoa mafunzo ya kilimo bora cha mpunga wa Umwagiliaji maji na wa kutegemea mvua kwa

wakulima 196. Mafunzo haya yatatolewa kwa kushirikiana na mradi wa TANRICE2.

4.5.1.6.2. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha 2016/2017 Programu ndogo hii inaombewa jumla ya **Tsh. 551,500,000** (Ruzuku) kwa kazi za kawaida (**Tsh. 446,900,000** Mishahara na **Tsh. 104,600,000** kwa matumizi mengineyo).

4.5.1.7. Shabaha zitakazotolewa na programu ndogo ya Matrekta na maendeleo ya huduma za kilimo kwa mwaka 2016/2017

4.5.1.7.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2016/2017, Programu ndogo ya Maendeleo ya Huduma za Kilimo inalenga kutekeleza yafuatayo:

4.5.1.8. Shabaha zitakazotolewa na programu ndogo ya Maendeleo ya huduma za Kilimo na Matrekta kwa mwaka 2016/2017

- Kutoa huduma za kilimo cha matrekta kwa kulima ekari 33,590 (Unguja 12,790 na Pemba 20,800);
- Kuzalisha tani 250 za mbegu ya mpunga kutoka kwa wakulima wa mikataba na kununua tani 100 kutoka Tanzania Bara, kuzalishwa tani 4 za NERICA, tani 5 za mahindi, tani 2 za mtama katika Kituo cha Uzalishaji Mbegu Bambi
- Kununua na kusambaza tani 700 za mbolea (TSP tani 100 na UREA tani 600) na lita 15,000 za dawa ya kuulia magugu.
- Kukamilisha Mpango Mkakati wa Idara ya Kilimo.

- Kutoa elimu kwa wakulima 400 juu ya kilimo bora na udhibiti wa wadudu waharibifu wa mazao.
- Kuendeleza kazi za Karantini na ukaguzi wa mazao yanayoingia na kutoka nje ya nchi ikiwemo karafuu.

4.5.1.8.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2016/2017 Programu ndogo hii inaombewa jumla ya **Tsh. 3,382,472,000** (Tsh. **1,802,472,000** Mishahara na **Tsh. 1,580,000,000** kwa matumizi mengineyo).

4.5.1.9. Shabaha zitakazotolewa na programu ndogo ya Uhakika wa Chakula na Lishe kwa mwaka 2016/2017

4.5.1.9.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2016/2017, programu inalenga kutekeleza shabaha zifuatazo:

- Kukamilisha ukarabati wa ghala la hifadhi ya chakula, ununuzi wa vifaa na kutoa mafunzo kwa watendaji juu ya usumamizi na uendeshaji wa Hifadhi ya Chakula;
- Kuanzisha rasmi Hifadhi ya Chakula kwa kununua mchele kiasi cha tani 500 za mchele na kuzihifadhi;
- Kuendeleza mafunzo ya lishe kwa kamati mpya 71;
- Kuendelea na ufuatiliaji wa hali ya chakula na kutoa ripoti na kuwasilisha Serikalini.

4.5.1.9.2. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha 2016/2017 Programu ndogo hii inaombewa jumla ya **Tsh. 344,454,000** kwa kazi za kawaida (Tsh. **164,454,000** Mishahara na **Tsh. 180,000,000** kwa matumizi mengineyo).

4.5.2. PROGRAMU YA MAENDELEO YA RASILIMALI ZA MISITU NA MALIASILI ZISIZOREJESHEKA.

4.5.2.1. Mheshimiwa Spika, Programu ya Maendeleo ya Rasilimali za misitu na maliasili zisizorejesheka. Programu ya Maendeleo ya inaombewa jumla ya Tsh. 1,667,436,000. (Tsh. 1,421,436,000 mishahara na **Tsh. 246,000,000** kwa ajili ya matumizi mengineyo. **(Kiambatisho Nam. 23)**)

Programu hii imegawika katika programu ndogo mbili ambazo ni:

- i. Maendeleo ya Uhifadhi wa Rasilimali za Misitu
- ii. Uhifadhi na Usimamizi wa Maliasili Zisizorejesheka.

4.5.2.2. *Shabaha zitakazotolewa na programu ndogo ya maendeleo ya uhifadhi wa rasilimali za misitu kwa mwaka 2016/2017*

4.5.2.2.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2016/2017, Programu hii inalenga kutekeleza shabaha zifuatayo:

4.5.2.3. *Programu ndogo ya maendeleo ya uhifadhi wa rasilimali za misitu*

4.5.2.3.1. Mheshimiwa Spika, Programu hii lengo lake ni kusimamia na kuhifadhi misitu na viumbe vilivyokuwemo na mazingira yao. Huduma zitakazotolewa kwa mwaka wa fedha 2016/2017 ni pamoja na;

- Kuimarisha utalii endelevu wa kimazingira katika Hifadhi nne za Serikali
- Kuhifadhi na kusimamia misitu ya hifadhi, mashamba ya Serikali, mikoko na wanyamapori
- Kuotesha na Kupanda miche ya misitu, matunda, minazi, Mikarafuu na viungo.
- Kuimarisha na kuendeleza hekta 17,000 za misitu ya jamii katika kuhifadhi na kulinda pamoja na kushajiisha uoteshaji wa miche.
- Kuratibu shughuli za uzalishaji na matumizi endelevu ya raslimali za misitu
- Udhibiti wa matumizi ya msumeno wa moto.

4.5.2.4. Programu ndogo ya Uhifadhi na Usimamizi wa Maliasili Zisizorejesheka

4.5.2.4.1. Mheshimiwa Spika, Programu hii ina lengo la kuhifadhi na kusimamia maliasili zisizorejesheka kwa kuratibu maeneo yote ya uchimaji mawe, kokoto, mchanga, udongo pamoja na matofali ya mawe. Viashiria vya utekelezaji katika programu hii ndogo ya pili vikiwemo idadi ya maeneo yaliochimbwa rasmi, idadi ya hekta zilizochimbwa rasmi, idadi ya hekta zilizorejeshewa, idadi ya tani zamaliasili zisizorejesheka zilizosafirishwa na idadi ya doria za ukaguzi zilizofanyika.

4.5.2.4.2. Shabaha zitakazotolewa kwa mwaka wa fedha 2016/2017 ni kama zifuatazo:

- Kusimamia na kudhibiti maeneo ya uchimbaji wa maliasili zisizorejesheka kwa mujibu sheria.

- Kuratibu matumizi endelevu ya raslimali zisizorejesheka.

4.5.2.4.3. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha 2016/2017 Programu ndogo hii inaombewa jumla ya **Tsh. 1,667,436,000** (Tsh. 1,421,436,000 Mishahara na **Tsh. 246,000,000** kwa kazi za kawaida).

4.5.3. PROGRAMU YA MAENDELEO YA MIFUGO

4.5.3.1. Mheshimiwa Spika, Programu ya Maendeleo ya Mifugo jukumu lake kubwa ni kuendeleza sekta ya mifugo na kuongeza uzalishaji na ubora wa mifugo na mazao yake. Kwa mwaka wa fedha 2016/2017, Programu ya Maendeleo ya Mifugo inaombewa jumla ya **Tsh. 1,760,746,000** kati ya fedha hizo **Tsh. 1,573,996,000** (Tsh. 1,320,496,000 mishahara na **Tsh. 253,500,000** kwa ajili ya matumizi mengineyo). **Tsh. 256,750,000** kutoka SMZ kwa kazi za maendeleo Aidha, programu inaombewa **Tsh. 186,750,000** kwa kazi za maendeleo fedha za SMZ. (**Kiambatisho Nam. 23**)

Programu hii imegawika katika programu ndogo mbili:

- i Programu ndogo ya uzalishaji mifugo
- ii Programu ndogo ya utabibu wa mifugo

4.5.3.2. Programu ndogo ya uzalishaji wa mifugo

4.5.3.3. Mheshimiwa Spika, Programu Ndogo ya uzalishaji wa Mifugo inalenga kuongeza uzalishaji na ubora wa mifugo na mazao yake.

4.5.3.4. Shabaha zitakazotolewa na programu ndogo ya uzalishaji wa mifugo kwa mwaka 2016/2017.

- Kutoa taaluma ya ufugaji bora katika nyanja za utunzaji wa wanyama wafugwao kwa wafugaji 20,000 Unguja na Pemba.
- Kufanya utafiti mmoja wa kuangalia matumizi ya mwani kama moja ya kirutubisho katika chakula cha kuku.
- Kuimarisha huduma katika vituo vya utafiti kwa kukarabati banda moja la ng'ombe katika Kituo cha Chamanangwe, kutoa huduma za kinga na tiba kwa wanyama 75 walioko katika vituo vya Pangenji, Kitumba na Chamanangwe.
- Kuongeza ubora wa mifugo ya ng'ombe na kuku wetu wa asili ili kuongeza uzalishaji kwa kupandisha ng'ombe 4,000 na kutoa majogoo bora 300.
- Kutoa mafunzo kwa wafugaji wateule 200 wa ngombe wa maziwa katika wilaya za Magharibi A na B, Kati na Kaskazini B kwa Unguja, Wete na Chake Chake kwa Pemba.
- Uhamasishaji wa uanzishaji wa jumuiia/vikundi vya ufugaji kwa kufanya mikutano 6 katika wilaya 6 za Unguja na Pemba.
- Kukiimarisha kituo cha Upandishaji ng'ombe kwa sindano Maruhubi kwa kuongeza urefu wa ukuta unaozunguka kituo.
- Kutengeneza na kurusha hewani vipindi 2 vya Tv na 2 vya Radio juu ya umuhimu wa kuzalisha maziwa yaliyo bora.

- Kuhamasisha matumizi ya samadi kama nishati mbadala kwa kujenga mitambo 20 ya biogesi kwa wafugaji walio tayari kuchangia gharama za ujenzi.
- kufatilia na kufanya utafiti mdogo juu ya uzalishaji na ubora wa maziwa.

4.5.3.5. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya uzalishaji wa mifugo itatekelezwa na Idara ya Maendeleo ya Mifugo. Kwa mwaka wa fedha wa 2016/2017, inaombwa jumla ya **Tsh. 833,792,000**. **Tsh. 647,042,000** kwa kazi za kawaida (Tsh. **520,759,000** mishahara na **Tsh. 126,283,000** matumizi mengineyo). Kwa kazi za maendeleo jumla ya **Tsh.186,750,000** zinaombwa kutoka SMZ kutekeleza Mradi wa Kuimarisha Uzalishaji wa Maziwa kwa Wafugaji Wadogo.

4.5.3.6. *Programu ndogo ya huduma za utabibu wa mifugo*

4.5.3.6.1. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya pili ya Huduma za Utabibu wa Mifugo inalenga kuimarisha utabibu wa mifugo, kutoa huduma ya kuimarisha uchunguzi juu ya ubora wa maziwa yanayozalishwa na wafugaji; kuimarisha huduma ya ugani kwa jamii; kudhibiti maradhi yanayoambukizwa na kupe; kudhibiti magonjwa ya kuku na jamii ya ndege; kudhibiti maradhi ya minyoo; kuimarisha huduma za maradhi; na kudhibiti kichaa cha mbwa.

4.5.3.6.2. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2016/2017, Programu ndogo hii inalenga kutekeleza shabaha zifuatao:

- Kuimarisha huduma ya chanjo kwa kudhibiti magonjwa ya kuku na jamii ya ndege.

- Kuimarisha huduma za uchunguzi wa maradhi ya mifugo katika maabara.
- Kuimarisha huduma za karantini na ukaguzi wa mifugo kwa lengo la kuzuia magonjwa yasiyo na mpaka (TADs).
- Kudhibiti kichaa cha mbwa.

4.5.3.6.3. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya Huduma za Utabibu wa Mifugo itatekelezwa na Idara ya Mifugo. Kwa mwaka wa fedha wa 2016/2017, Programu Ndogo hii inaombewa jumla ya **Tsh. 926,954,000** kwa kazi za kawaida (**Tsh. 799,737,000** mshahara na **Tsh. 127,217,000** kwa matumizi mengineyo).

4.5.4. PROGRAMU YA MAENDELEO YA UVUVI

4.5.4.1. Mheshimiwa Spika, Programu ya Maendeleo ya Uvuvi dhumuni lake kubwa ni kuendeleza uvuvi na kuongeza uzalishaji wa samaki na mazao ya baharini kwa njia ya ufugaji.

4.5.4.2.

4.5.4.3. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2016/2017, Programu ya Maendeleo ya Uvuvi inaombewa **Tsh. 19,416,727,000** kati ya hizo **Tsh.881,409,000** zinaombwa kwa kazi za kawaida (mishahara **Tsh. 611,409,000** na matumizi mengineyo **Tsh. 270,000,000**). **Tsh.18,535,318,000** kwa kazi za maendeleo na **Tsh. 218,215,000** ni kutoka SMZ na **Tsh.18,317,103,000** ni kutoka kwa Washirika wa Maendeleo (**Kiambatisho Nam. 23**).

Programu hii imegawika katika program ndogo mbili:

- i. Programu ndogo ya Maendeleo ya Uvuvi na Uhifadhi wa Bahari.
- ii. Programu ndogo ya Ufugaji wa Mazao ya Baharini.

4.5.4.4. Programu ndogo ya maendeleo ya uvuvi na uhifadhi wa bahari.

4.5.4.4.1. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya Maendeleo ya Uvuvi na Uhifadhi wa bahari inalenga kuendeleza uvuvi wa kienyeji na kusimamia rasilimali za baharini kwa matumizi endelevu.

4.5.4.4.2. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2016/2017, Programu ndogo hii inalenga kutekeleza shabaha zifuatao:

- Kuendelea kutoa elimu ya uhifadhi wa mazingira ya bahari kwa jamii ya ukanda wa pwani juu ya uvuvi endelevu.
- Kuendeleza kazi za doria katika maeneo ya hifadhi kwa kushirikiana na jamii ili kudhibiti uvuvi haramu.
- Kufanya utafiti juu ya kima cha samaki katika maeneo ya maji ya ndani;
- Kufuatilia na kukusanya takwimu za samaki wanaovuliwa.
- Kushirikiana na washirika wa maendeleo katika kukuza /kuendeleza sekta ya uvuvi.

4.5.4.4.3. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya Uvuvi na Uhifadhi wa Bahari itatekelezwa na Idara ya Maendeleo ya

Uvuvi. Kwa mwaka wa fedha wa 2016/2017, Programu ndogo hii inaombewa jumla ya **Tsh.624,798,000** kwa kazi za kawaida (**Tsh. 464,798,000** mishahara na **Tsh.160,000,000** kwa matumizi mengineyo. Kwa upande wa kazi za maendeleo programu inaombewa jumla ya **Tsh. 15,120,208,000** (Tsh. **149,215,000** kutoka SMZ na **Tsh. 14,970,993,000** kutoka kwa washirika wa maendeleo JICA na Benki ya Dunia. Miradi itakayotekelezwa na Programu ndogo hii ni mradi wa Kuimarisha Uvuvi wa Bahari Kuu na mradi wa Usimamizi wa kazi za Uvuvi wa Kanda ya Kusini Mashariki mwa Bahari ya Hindi

4.5.4.5. Programu ndogo ya ufugaji wa mazao ya baharini

4.5.4.5.1. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya Mazao ya Baharini inalenga kuongeza uzalishaji wa samaki na mazao mengine ya baharini.

4.5.4.5.2. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2016/2017, Programu inalenga kutekeleza shabaha zifuatao: Kuimarisha huduma za ugani kwa wafugaji;

- Kuimarisha upatikanaji wa vifaranga vya samaki;
- Kuimarisha ufugaji wa samaki na mazao mengine ya baharini
- Kuimarisha upatikanaji wa vifaranga vya samaki;
- Kuimarisha ufugaji wa samaki na mazao mengine ya baharini

- Kuimarisha usarifu na uongezaji thamani wa zao la mwani;
- Kuimarisha fursa za uekezaji katika sekta ya ufugaji wa samaki na mazao mengine ya baharini;

4.5.4.5.3. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya Mazao ya Baharini itatekelezwa na Idara ya Maendeleo ya Uvuvi. Kwa mwaka wa fedha wa 2016/2017, Programu ndogo hii inaombewa jumla ya **Tsh.3,820,936,000** kati ya fedha hizo **Tsh. 256,611,000** kwa kazi za kawaida (**Tsh.146.611,000** kwa mishahara na **Tsh.110,000,000** kwa matumizi mengineyo). Kwa upande wa fedha za maendeleo jumla ya **Tsh. 69,000,000** zinaombwa kutoka SMZ na **Tsh. 3,495,325,000** kutoka “KOICA” kutekeleza mradi mmoja wa Kuimarisha Ufugaji wa Samaki.

4.5.4.6. Programu ya mipango na utawala wa kazi za kilimo, maliasili, mifugo na uvuvi

4.5.4.6.1. Mheshimiwa Spika, Programu ya Mipango na Utawala wa Kazi za Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi dhumuni lake kubwa ni kutoa huduma za kiofisi kwa ufanisi kwa ustawi wa sekta za Kilimo, maliasili, mifugo na uvuvi.

4.5.4.6.1.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2016/2017, Programu ya Mipango na Utawala wa Kazi za Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi inaombewa jumla ya **Tsh. 19,516,467,000** kati ya fedha hizo **Tsh. 5,189,715,000** (**Tsh. 3,890,647,000** mishahara na **Tsh.1,299,068,000** kwa

matumizi mengineyo) na **Tsh. 14,326,932,000** kwa kazi za maendeleo (**Tsh. 478,035,000** kutoka SMZ na **Tsh.13,848,897,000** kutoka washirika wa maendeleo (**Kiambatisho Nam. 23**).

Programu hii imegawika katika program ndogo tatu nazo ni:

- i. Programu Ndogo ya Uratibu wa Mipango Sera na Utafiti
- ii. Programu Ndogo ya Utawala na Mafunzo
- iii. Programu ndogo ya Uratibu wa Afisi Kuu Pemba

4.5.4.7. Programu ndogo ya uratibu wa mipango, sera na utafiti

4.5.4.7.1. Mheshimiwa Spika, Programu Ndogo ya Uratibu wa Mipango Sera na Utafiti ina lengo la kuratibu kazi za mipango sera na utafiti kwa maendeleo ya sekta za kilimo, maliasili, mifugo na uvuvi. Programu ndogo hii itatekelezwa na Idara ya Mipango, Sera na Utafiti.

4.5.4.7.2. Shabaha zitakazotolewa na programu ndogo ya mipango, sera na utafiti kwa mwaka 2016/2017

4.5.4.7.2.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha 2016/2017, Programu inalenga kutekeleza shabaha zifuatayo:

- Kuendelea na ukusanyaji wa takwimuza kilimo, ukamilishaji wa takwimu za kilimo pamoja na utekelezaji wa miradi wa takwimu (SAE) kupitia FAO,
- Kuendesha semina/warsha 2 kwa wadau juu ya maendeleo/changamoto za sekta ya kilimo nchini.
- Kufanya mapitio ya Sera ya kilimo ya mwaka 2002.

- Kufanya Tafiti 2 za kiuchumi na Kijamii ili kutatua changamoto zinazowakabili wakulima, wavuvi na wafugaji.
- Kukamilisha matayarisho ya mfumo wa pamoja wa kitaasisi katika Sekta ya Kilimo (ASP-Z) kwa kushirikiana na Washirika wa Maendeleo (DPG-AWG);
- Kupitia Mikakati 2 pamoja na kukamilisha Sheria ya pembejeo.
- Idara itaendelea kusimamia Programu ya MIVARF, Mradi wa ERPP, ZANRICE, WETLAND Cultivation na Mradi wa miundombinu ya mifugo.
- Kutoa nakala 2000 za jarida la kilimo, mifugo na uvuvi.

4.5.4.7.3. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha 2016/2017 Programu ndogo hii inaombewa jumla ya **Tsh. 14,800,449,000. Tsh. 473,517,000** kwa kazi za kawaida (**Tsh. 298,017,000** mishahara na **Tsh. 175,500,000** kwa kazi za kawaida). Kwa upande wa fedha za maendeleo programu imepangiwa **Tsh. 14,326,932,000** (Tsh. 478,035,000 kutoka SMZ na Tsh. 13,848,897,000 kutoka kwa washirika wa maendeleo).

4.5.4.8. Programu ndogo ya utawala na mafunzo

4.5.4.8.1. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya utawala na mafunzo ina lengo la kuimarisha mazingira bora ya utendaji kazi kwa ufanisi na maendeleo ya sekta za kilimo, misitu, mifugo na uvuvi.

4.5.4.8.2. Shabaha zitakazotolewa na programu ndogo ya utawala na mafunzo kwa mwaka 2016/2017

- Kuendelea kuwajengea uwezo wa kitaaluma wafanyakazi 54 wanaoendelea na masomo kwa viwango tofauti;
- Kuendeleza program ya kuwasomesha vijana 15 udaktari wa mifugo.
- Kuendelea kuhakiki mali za Serikali zilizo chini ya Wizara na kuzipatia hatimiliki;
- Kusimamia maslahi ya wafanyakazi na kuwawekea mazingira mazuri ya kazi;
- Kuratibu na kusimamia manunuzi wa Wizara kwa mujibu wa sherai no 9 ya mwaka 2005;
- Kukusanya mapato yanayotokana na sekta ya mifugo na uvuvi.

4.5.4.8.3. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya utawala na mafunzo itatekelezwa na Idara ya Uendeshaji na Utumishi. Kwa mwaka wa fedha wa 2016/2017, Programu ndogo hii inaombewa jumla ya **Tsh. 1,752,406,000** kwa kazi za kawaida (**Tsh.1,108,838,000** mishahara na **Tsh. 643,568,000** kwa matumizi mengineyo).

4.5.4.9. Programu ndogo ya uratibu wa ofisi kuu pemba

4.5.4.9.1. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya uratibu wa Ofisi Kuu Pemba ina lengo la kuratibu maendeleo ya sekta ya kilimo, maliaisli, mifugo na uvuvi. Programu ndogo hii inatoa huduma za utumishi za Wizara; kuwajengea uwezo wa kitaaluma

watumishi na kuratibu kazi za mipango ya Wizara ya Kilimo Maliasili, Mifugo na Uvuvi.

4.5.4.9.2. Mheshimiwa Spika, Programu ndogo ya uratibu wa Ofisi Kuu Pemba, itatekelezwa na Ofisi Kuu Pemba. Kwa mwaka wa fedha wa 2016/2017, Programu Ndogo hii inaombewa kutumia jumla ya **Tsh. 2,963,792,000 (Tsh. 2,483,792,000** mishahara na **Tsh.480,000,000** ni matumizi mengineyo).

5. MUHTASARI WA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA WIZARA KWA MWAKA WA FEDHA 2016/2017

5.1. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa fedha wa 2016/2017 Wizara inaomba kuidhinishiwa kutumia jumla ya **Tsh. 48,977,300,000** kutekeleza Programu tano, Kati ya hizo **Tsh. 15,743,300,000** kwa kazi za kawaida (**Tsh. 10,955,400,000** Mishahara, **Tsh. 4,236,400,000** matumizi mengineyo na **Tsh. 551,500,000** ikiwa ni Ruzuku kwa ajili ya Chuo cha Kilimo Kizimbani). Kwa upande wa fedha za maendeleo Wizara inaombewa jumla ya **Tsh. 33,234,000,000** ambapo **Tsh. 1,068,000,000** ni kutoka SMZ na jumla ya **TSh. 32,166,000,000** kutoka kwa washirika wa maendeleo. (**Kiambatisho Nam. 21, 22 na 23**).

6. SHUKURANI

6.1. Mheshimiwa Spika, Baada ya uwasilishaji naomba nitumie nafasi hii kuzishukuru nchi na Mashirika ya Kimataifa ambayo

yamesaidia sana Wizara katika juhudi za kuendeleza Kilimo, Mifugo na Uvuvi, zikiwemo nchi za Japan, Finland, Norway, Ireland, China, India, Israel, Mauritius, Korea ya Kusini, Marekani, Misri na Uholanzi, Oman na Uholanzi, kwa kushirikiana nasi katika kuendeleza sekta ya Kilimo nchini. Vilevile nayashukuru Mashirika na Taasisi za Kimataifa zifuatazo: Benki ya Dunia, Benki ya Maendeleo ya Afrika, IFAD, UNDP, FAO, JICA, UNICEF, WFP, USAID, KOICA, IITA, IRRI, CFC, AVRDC, AGRA, *Rockefeller Foundation* na *Bill and Melinda Gates Foundation*, GIZ, “WAP”, “WHO”, Shirika la Mionzi la Ulimwengu (IAEA), Indian Ocean Rim, Indian Ocean Tuna Commission (IOTC) na Umoja wa nchi za Ulaya - “EU” Ushirikiano na misaada ya Nchi na Mashirika hayo bado tunauhitaji ili tuweze kuendeleza sekta ya kilimo nchini. Pia tunazishukuru taasisi za ndani kwa kuendeleza mashirikiano katika kutoa huduma za kilimo, maliasili, Mifugo na Uvuvi zikiwemo ZSTC, TAHA, UWAMWIMA, ZAIDI, COSTECH, Milele Foundation, Kilimo Trust, CARE, Wizara ya Kilimo, Chakula na Ushirika T/Bara, CARI, Wizara ya Mifugo na Uvuvi T/Bara, Wizara ya Maliasili na Wizara ya Ushirikiano ya Afrika Mashariki, Mamlaka ya Uvuvi wa Bahari Kuu ya Tanzania, Taasisi ya Sayansi ya Baharini, “*State Oceanic Administration*” (SOA) ya China, Heifer Project Tanzania, Zanchick, “ZAASO”, “ZSPCA” na “WIOMSA”

6.2. Mheshimiwa Spika, napenda kutoa shukrani za pekee, kwa wakulima, Wafugaji, Wavuvi na Wanakamati za hifadhi ya Maliasili zetu wa nchi hii kwa kazi kubwa wanayoifanya katika

uzalishaji wa mazao ya chakula na biashara, Mifugo na mazao ya Baharini, pamoja na mazingira magumu waliyonayo. Pia Napenda kuwashukuru Makatibu Mkuu na Manaibu wake wa iliyokuwa Wizara ya Kilimo na Maliasili na Wizara ya Mifugo na Uvuvi, Maofisa wadhamini WKM pamoja na Wakurugenzi wa Idara, Taasisi na Asasi zote zilizo chini ya Wizara hii; watumishi wote wa Wizara pasi na kuwasahau wadau wote wa Sekta ya Kilimo, Mifugo na Uvuvi kwa juhudi, ushirikiano na ushauri uliowezesha kutekelezwa kwa majukumu ya Wizara kwa mwaka 2015/2016 kama nilivyofafanua katika hotuba hii. Ni matarajio yangu kwamba Wizara itaendelea kupata ushirikiano wao katika mwaka 2016/2017.

6.3. Mheshimiwa Spika, Napenda kuwashukuru Wakuu wa Mikoa, Wakuu wa Wilaya, Madiwani, Masheha, Kamati za Maendeleo za Shehia, Kamati za Wakulima, Wafugaji na Wavuvi, Vikosi vya SMZ na vyombo vya habari kwa mashirikiano yao mazuri waliyoyatoa kusaidia utekelezaji wa kazi zetu, Mwisho natoa shukrani kwa Mpiga Chapa Mkuu wa Serikali kwa kufanikisha kuchapishwa kwa hotuba hii.

6.4. Mheshimiwa Spika, na Waheshimiwa Wajumbe nakushukuruni kwa kunisikiliza na naomba kutoa hoja.

**HAMAD RASHID MOHAMED (MBM)
WAZIRI, WIZARA YA KILIMO, MALIASILI,
MIFUGO NA UVUVI
ZANZIBAR**

VIAMBATISHO

KIAMBATISHO. NA.1.

Takwimu za Uzalishaji wa Mazao ya kilimo, Mifugo na Baharini kwa Mwaka 2014/2015

MAZAO	KIPIMO	MWAKA 2014	MWAKA 2015
Mahindi	Tani	1,598.58	2,826.8
Mtama	Tani	231.38	541.72
Mpunga	Tani	29,564.00	29,082.70
Muhogo	Tani	158,703.55	132,641.32
Ndizi	Tani	57,437.42	47,494.68
Viazi Vitamu	Tani	65,136.61	55,765.1
Viazi Vikuu	Tani	2,115.85	2,408.5
Mboga	Tani	14,442.43	15514.76
Njugu Nyasa	Tani	634.66	786.55
Mananasi	Tani	13,258.50	12,739
Matikiti	Tani	8,293.00	9,267.28
Mwani	Tani	13,302	16,724
Samaki	Tani	32,974	34,104
Nyama ya Ng`ombe	Kilo	5,135	5,315
Nyama ya mbuzi	Kilo	40.9	43
Maziwa	Lita	29,912,421	34,983,043
Nyama ya Kuku	Idadi	629,333	1,110,004

Chanzo: Mtakwimu Mkuu wa Serikali (2014)

KIAMBATISHO NAM. 2

MAZAO YA MISITU NA MALIASILI ZISIZOREJESHEKA (Tons)

Nam	Mazao	Mwaka 2014 (cubic mita)	Mwaka 2015 (cubic mita)
1	Mazao ya Misitu	Nguzo	4360
2		Boriti	2215.4
3		Mapau	4472
4		Kuni	18765
5		Fito	3232
Nam	Mazao	Mwaka 2014 (tani)	Mwaka 2015 (tani)
1	Mazao ya maliasili zisizorejesheka	Mawe	75327
2		Mchanga	413973
3		Kokoto	44852
4		Kifusi	43759

KIAMBATISHO NAM.3

UPATIKANAJI WA MAPATO JULAI, 2015 HADI APRILI, 2016

WIZARA YA KILIMO NA MALIASILI

PROGRAM	PROGAM NDOGO	KASMA	CHANZO CHA MAPATO	MAKADIRIO 2015/16	MAKUSANYO HALISI HADI APRILI 2016	ASILIMIA YA MAKUSANYO
Programu ya Maendeleo ya Kilimo	Programu ndogo ya Utafiti na Mafunzo ya Kilimo	1423002	Mauzaji ya mazao na miche - Pemba	1,200,000	657,500	54.79
			Mauzaji ya mazao na miche -Unguja	20,000,000	22,827,000	114.14
		1422061	Mapato ya Mashamba	230,000,000	217,373,000	94.51
		1422068	Ada ya Uingizaji Watalii	15,000,000	7,141,000	47.61
	Programu ndogo ya Maendeleo ya Huduma za Kilimo na Karakana ya Matrekta	1422049	Ukaguzi wa Mazao Pemba	6,000,000	4,412,500	73.54
			Ukaguzi wa Mazao Unguja	25,000,000	20,073,220	80.29
Programu ya Maendeleo ya Rasilimali za Misitu na Maliasili	Programu ndogo ya Maendeleo ya Misitu	1422023	Mazao ya Misitu Pemba	25,300,000	18,796,550	74.29
			Mazao ya Misitu Unguja	150,393,000	203,793,200	135.51
		1422024	Ada ya Uuzaji wa Mawe na mchanga Pemba	83,000,000	74,056,600	89.22
			Ada ya Uuzaji wa Mawe na mchanga Unguja	398,000,000	418,744,750	105.21
		1421001	Mauzo ya uzalishaji wa Miche Pemba	2,500,000	35,100	1.40
			Mauzo ya uzalishaji wa Miche Unguja	10,000,000	18,350,600	183.51
				966,393,000	1,006,261,020	104.13

KIAMBATISHO 4

UPATIKANAJI MAPATO JULAI, 2015 HADI APRILI, 2016

WIZARA YA MIFUGO NA UVUVI

PROGRAM	PROGAM NDOGO	KASMA	CHANZO CHA MAPATO	MAKADIRIO 2015/16	MAKUSANYO HALISI HADI APRILI 2016	ASILIMIA YA MAKUSANYO
Maendeleo ya Uvuvi	Maendeleo ya Uvuvi na Uhifadhi wa Bahari	1422026	Leseni za uvuvi Pemba	10,000,000	4,357,000	43.57
			Leseni za uvuvi Unguja	36,000,000	8,888,000	24.69
		1422067	Mapato ya Bahari Kuu	640,362,000	482,175,784	75.30
	Ufugaji wa Mazao ya Baharini	1422027	Ada ya Mazao ya Baharini Pemba	37,500,000	2,710,000	7.23
			Ada ya Mazao ya Baharini Unguja	112,500,000	120,494,172	107.11
	Maendeleo ya Mifugo	Huduma za Utabibu wa Mifugo	1421011	Huduma za utabibu wa Wanyama Pemba	20,000,000	9,605,800
Huduma za utabibu wa Wanyama Unguja				80,000,000	40,987,900	51.23
Uzalishaji wa Mifugo		1422068	Mapato ya mifugo Pemba	8,000,000	1,655,800	20.70
			Mapato ya mifugo Unguja	12,000,000	3,655,360	30.46
				956,362,000	674,529,816	70.53

KIAMBATISHO 5:

UPATIKANAJI WA FEDHA ZA MATUMIZI YA KAWAIDA WIZARA YA KILIMO NA MALIASILI KUANZIA JULAI 2015 - MEI 2016

Programu	Programu ndogo	Makadirio 2015-2016			Jumla ya fedha zilizopatikana Julai 2015-Mei, 2016			Asilimia ya upatikanaji matumizi mengineyo	Asilimia ya upatikanaji wa fedha zote
		Matumizi mengineyo	Mishahara	Jumla ya makadirio	Matumizi mengineyo	Mishahara	Jumla ya fedha zilizopatikana Julai hadi Mei, 2016		
KILIMO	U/MAJI	77,000,000	603,660,000	680,660,000	11,050,000	661,628,500	672,678,500	14	110
	Kilimo	2,250,400,000	1,966,926,000	4,217,326,000	1,544,120,850	1,688,701,143	3,232,821,993	72	94
	UHAKIKA WA CHAKULA	113,400,000	164,454,000	277,854,000	10,000,000	163,793,607	173,793,607	9	100
	TAASIS	155,000,000	1,140,826,000	1,295,826,000	11,150,000	1,237,288,615	1,248,438,615	7	108
		2,482,400,000	3,711,412,000	6,193,812,000	1,576,320,850	3,751,411,865	5,327,732,715	63	101
	RUZUKU	309,200,000	686,400,000	995,600,000	198,522,000	380,318,050	578,840,050	64	55
		2,791,600,000	4,397,812,000	7,189,412,000	1,774,842,850	4,131,729,915	5,906,572,765	64	94
MALIASILI	MISITU	236,800,000	1,421,436,000	1,658,236,000	16,980,000	1,231,331,750	1,248,311,750	7	87
		236,800,000	1,421,436,000	1,658,236,000	16,980,000	1,231,331,750	1,248,311,750	7	87
UTAWALA	MIPANGO	199,330,000	181,680,000	381,010,000	31,457,000	154,072,500	185,529,500	16	85
	UTUMISHI	731,170,000	829,872,000	1,561,042,000	288,447,250	715,356,250	1,003,803,500	39	86
	PEMBA	510,800,000	1,890,600,000	2,401,400,000	109,000,000	1,781,900,250	1,890,900,250	21	94
	JUMLA NDOGO	1,441,300,000	2,902,152,000	4,343,452,000	428,904,250	2,651,329,000	3,080,233,250	30	91
	JUMLA KUU	4,469,700,000	8,721,400,000	13,191,100,000	2,220,727,100	8,014,390,665	10,235,117,765	50	92

KIAMBATISHO NAM 6.

UPATIKANAJI WA FEDHA ZA MAENDELEO WIZARA YA KILIMO NA MALIASILI KUANZIA JULAI 2015 HADI MEI 2016

Programu	Programu ndogo	Mradi	Makadirio 2015/2016	Fedha zilizopatikana julai 2015 hadi Mei,2016	Asilimia ya upatikanaji wa fedha
SMZ:					
Programu ya Maendeleo ya Kilimo	Idara ya Umwagiliaji maji	Programu ya Umwagiliaji maji	500,000,000	-	-
	Taasisi ya Utafiti wa Kilimo	Programu ya Utafiti wa Kilimo na Maliasili	300,000,000	-	-
			800,000,000	-	-
Programu ya Maendeleo ya Rasilimali za Misitu na Maliasili	Programu ndogo ya Maendeleo ya Misitu	Mradi wa Mpango wa Taifa wa Uimarishaji Mikarafuu.	360,000,000	10,000,000	3
Mpango wa usimamizi wa Kilimo na Maliasili	Mipango sera na Utafiti	Programu ya Miundombinu ya masoko,Uongezaji Thamani na Huduma za kifedha Vijijini	60,000,000	50,000,000	83
		Programu ya Kuendeleza Sekta ya Kilimo /Mifugo (ASDP-L)	400,000,000	-	-
		Programu ya Kusaidia Kilimo na Uhakika wa chakula na Lishe (GAPSP - ERPP)	40,000,000	40,000,000	100
			500,000,000	90,000,000	18
JUMLA SMZ			1,660,000,000	100,000,000	6
WASHIRIKA WA MAENDELEO:					
Programu ya Maendeleo ya Kilimo na Uhakika wa Chakula na lishe	Umwagiliaji maji	Programu ya Umwagiliaji maji	26,516,666,666	2,070,000,000	8
		Mradi wa Umwagiliaji maji - Muyuni	247,280,000	130,500,000	53
	Uhakika wa chakula na lishe	Mradi wa lishe wa Mwanzo bora	61,888,000	61,888,000	100
			26,825,834,666	2,262,388,000	8
Mpango wa usimamizi wa Kilimo na Maliasili	Mipango sera na Utafiti	Programu ya Miundombinu ya masoko,Uongezaji Thamani na Huduma za kifedha Vijijini (MIVARF)	4,458,500,000	3,815,073,846	86
		Programu ya Kuendeleza Sekta ya Kilimo /Mifugo (ASDP-L)	3,818,862,500	3,413,608,630	89
		Programu ya Kusaidia Kilimo na Uhakika wa chakula na Lishe (GAPSP - ERPP)	1,609,834,850	2,150,000,000	134
			9,887,197,350	9,378,682,476	95
Jumla washirika			36,713,032,016	11,641,070,476	32
Jumla smz-washirika			38,373,032,016	11,741,070,476	31

KIAMBATISHO. NAM 7

UPATIKANAJI WA FEDHA ZA MATUMIZI YA KAWAIDA KATIKA WIZARA YA MIFUGO NA UVUVI KUANZIA JULAI 2015 - MEI 2016

Programu	Idara	Makadirio 2015-2016			Jumla ya fedha zilizopatikana Julai 2015-Mei, 2016			Asilimia ya upatikanaji matumizi mengineyo	Asilimia ya upatikanaji wa fedha zote
		Matumizi mengineyo	Mishahara	Jumla ya makadirio	Matumizi mengineyo	Mishahara	Jumla ya fedha zilizopatikana Julai hadi Mei, 2016		
Maendeleo ya Mifugo	101- Uzalishaji wa wanyama	99,500,000	520,759,000	620,259,000	45,608,000	536,389,802	581,997,802	46	93.8
	102- Utabibu wa mifugo	99,800,000	636,270,000	736,070,000	24,500,000	585,350,448	609,850,448	25	82.9
	Jumla ndogo	199,300,000	1,157,029,000	1,356,329,000	70,108,000	1,121,740,250	1,191,848,250	40	90
Maendeleo ya Uvuvi	201- Mazao ya baharini	74,000,000	146,611,000	220,611,000	23,000,000	153,443,648	176,443,648	31	80
	202- Maendeleo ya uvuvi	60,780,000	392,141,000	452,921,000	20,880,000	375,494,050	396,374,050	34	87.5
	Jumla ndogo	134,780,000	538,752,000	673,532,000	43,880,000	528,937,698	573,147,698	30	90
Utawala wa Maendeleo ya Mifugo na Uvuvi	301- Uendeshaji na utumishi	427,669,000	582,708,000	1,010,377,000	176,987,000	501,475,350	678,462,350	41	67.1
	302- Mipango, sera na utafiti	88,060,000	118,901,000	206,961,000	28,000,000	113,647,088	141,647,088	32	68.4
	Uratibu wa afisi kuu Pemba	260,291,000	709,910,000	970,201,000	82,500,000	713,792,050	796,292,050	32	82.1
	Jumla ndogo	776,020,000	1,411,519,000	2,187,539,000	287,487,000	1,328,914,488	1,616,401,488	40	70
JUMLA KUU		1,110,100,000	3,107,300,000	4,217,400,000	401,475,000	2,979,592,436	3,381,397,436	36	80.2

KIAMBATISHO 8:

UPATIKANAJI WA FEDHA ZA MAENDELEO KATIKA WIZARA YA MIFUGO NA UVUVI KUANZIA JULAI 2015 HADI MEI 2016

Programu Smz:	Programu ndogo	Mradi	Makadirio 2015/2016	Fedha zilizopatikana julai 2015 hadi Mei,2016	Asilimia ya upatikanaji wa fedha
Maendeleo ya Uvuvi	Maendeleo ya Uvuvi na Uhifadhi wa bahari	Kuimarisha Uvuvi wa bahari kuu	200,000,000	78,000,000	39
	Ufugaji wa Mazao ya Baharini	Kuimarisha Ufugaji wa Samaki	150,000,000	-	-
Programu ya Utawala wa Maendeleo ya Mifugo	Uratibu wa Mipango Sera na Utafiti	Kuimarisha Miundo mbinu ya Mifugo	170,000,000	10,000,000	6
Maendeleo ya Mifugo	Huduma za Utabibu wa Mifugo	Kudhibiti Mafua ya Ndege	40,000,000	7,000,000	18
	Uzalishaji wa Mifugo	Kuimarisha Uzalishaji wa Maziwa kwa Wafugaji Wadogo Wadogo	430,000,000	15,000,000	3
JUMLA SMZ			990,000,000	110,000,000	11
WASHIRIKA WA MAENDELEO:					
Huduma za Utabibu wa Mifugo		Kudhibiti kichaa cha Mbwa	107,284,000	63,900,000	60
Maendeleo ya Uvuvi	Huduma za Utabibu wa Mifugo	Mradi wa kuimarisha Uvuvi wa Bahari kuu (JICA)	8,000,000,000	-	-
	Maendeleo ya Uvuvi na Uhifadhi wa bahari	SWIOFish	3,300,717,000	2,168,921,865	66
	Ufugaji wa Mazao ya Baharini	Kuimarisha Ufugaji wa Samaki (FAO)	512,099,000	48,420,899	9
JUMLA WASHIRIKA			11,920,100,000	2,281,242,764	19
JUMLA SMZ -WASHIRIKA			12,910,100,000	2,391,242,764	19

KIAMBATISHO. NAM 9**Mradi wa Uimarishaji Mikarafuu**

Lengo kuu:Kuongeza pato la mkulima na taifa kwa ujumla.

Gharama za mradi kwa mwaka 2015/2016: Kwa mwaka 2015/2016 Mradi uliombewa Tsh 300,000,000 kutoka SMZ. Hadi kufikia Mei 2016 imepata Tsh. 10,000,000.	
Malengo ya mwaka 2015/2016	Utekelezaji
Kuzalisha miche 1,000,000 ya mikarafuu	Jumla ya miche 347,650 (sawa na asilimia 34.76) ya mikarafuu imeoteshwa. Kati ya hiyo miche 106,350 imeoteshwa Unguja na miche 241,300 imeoteshwa Pemba
Kuendelea na ujenzi na matengenezo ya mabanda ya kuoteshea miche katika vitalu vya Selem, Machui na Mwanakombo kwa Unguja na Weni, Mkatamaini na Chanjaani kwa Pemba;	Ujenzi wa mabanda katika vitalu vya kuoteshea miche haukuweza kutekelezwa kutokana na uhaba wa fedha.
Kufanya tathmini ya miche ya mikarafuu iliopandwa katika msimu uliyopita;	Tathmini ya uotaji wa mikarafuu imeanza kwa ukusanyaji wa taarifa za awali na tathmini hiyo inatarajiwa kukamilika mwishoni mwa mwezi wa April.
Kutoa elimu ya utunzaji wa mikarafuu kwa wakulima 350 katika Wilaya saba za Unguja na Pemba na kuanzisha mashamba darasa;	Mafunzo kwa wakulima 300 (Unguja 100 na Pemba 200) wa mikarafuu hayakuweza kutolewa kutokana na uhaba wa fedha
Kuhamasisha upandaji wa mikarafuu katika Wilaya saba za Unguja na Pemba (Upandaji wa Mikarafuu Kitaifa, Vipindi vinane vya redio na TV, Mikutano minane ya wadau);	Uhamasishaji wa upandaji mikarafuu haukuweza kufanyika kutokana na uhaba wa Fedha. Hata hivyo upandaji wa Mikarafuu Kitaifa umepangwa kufanyika Kijiji Cha Mkanyageni Shehia ya Mzambarau Takao wilaya ya Wete Kisiwani Pemba.
Kupima na kuchora ramani za mashamba 100 ya Mikarafuu pamoja na Kuyasafisha;	Kazi ya upimaji, uchoraji ramani na usafishaji mashamba ya mikarafuu haikuweza kutekelezwa kutokana na uhaba wa fedha.

KIAMBATISHO.NAM 10.

Programu ya Miundombinu ya Masoko Uongezaji wa Thamani na Huduma za Kifedha Vijijini- MIVARF

MWAKA ULIOANZA: 2011/2012

<p>Kwa mwaka 2015/2016 Programu iliombewa Tsh. 60,000,000 kutoka SMZ na Tsh. 4,458,500,000 kutoka IFAD/AfDB. Hadi kufikia Mei 2016 fedha zilizopatikana kutoka Serikalini ni Tsh. 50,000,000 na Tsh. 396,375,000 kutoka IFAD/AfDB na jumla ya TZS 3,418,698,846 zimelipwa moja kwa moja kwa wakandarasi na watoa huduma kwa ajili ya kazi ukarabati wa barabara na kuwawezesha wazalishaji na kuwaunganisha na masoko.</p>	
MALENGO 2015/2016	UTEKELEZAJI
Kukarabati kilomita 100 za barabara za mashambani (feeder roads) kwa kiwango cha kifusi;	Ukarabati wa barabara kilomita 100 umefanyika na kukamilisha ukarabati wote wa kilomita 148.5 za barabara za mashambani kwa kiwango cha kifusi.
Kujenga masoko matatu yenye vyumba vya baridi;	Ujenzi wa masoko haukufanyika kutokana na kuchelewa kwa hatua za kumpata mshauri muelekezi (Consultant) wa kutayarisha michoro ya masoko. Kwa utayarishaji wa michoro umekamilika na mshauri elekezi anatararisha “Bidding Documents” ili kuendelea na hatua ya kutoa matangazo ya kupata wakandarasi wa ujenzi.
Ununuzi na mitambo miwili ya kuzalisha barafu;	Mitambo bado haijanunuliwa. Ununuzi na kufungwa kwa mitambo hii kunategemea kukamilika kwa ujenzi wa masoko ya Malindi (linalojengwa na JICA) na Chake Chake (linalojengwa na MIVARF). Ujenzi wa masoko hayo bado haujaanza. Soko la MIVARF liko katika hatua ya kuandaliwa “Bidding Documents”.
Kutoa mafunzo kwa vitendo kwa wakulima na wasindikaji (vikundi 100 na mmoja mmoja 2,150;	Kazi hii inafanywa na mtoa huduma kutoka sekta binafsi kampuni ya DELIGENT CONSULTING Ltd. Jumla ya vikundi 66 vya wakulima vikijumuisha wakulima 1,359 (wanaume 886 na wanawake 473) wamepatiwa mafunzo mbali mbali ya kuwajengea uwezo na kuwaunganisha na masoko.
Kuwawezesha watoa huduma na kuwaunganisha na masoko wazalishaji wadogo wadogo 2,500;	
Kuchangia kwa asilimi 75 ununuzi wa vifaa vya usarifu wa mazao;	Taasisi moja iliyoweza kuchangia asilimia 25 inayotakiwa imepokea mashine yake ya usindikaji wa tungule. Mashine hio ilikuwa ya thamani ya shilingi milioni 55 na asilimia iliolipwa ni shilingi milioni 13.75. Taasisi hio Gando Entrepreneurs Programme ya Pemba.
Kuwawezesha watoa huduma kuzijengea uwezo asasi ndogo ndogo za kifedha vijijini kwa mujibu wa matokeo ya utafiti	Kazi ya kuzijengea uwezo asasi ndogo ndogo za kifedha vijijini inafanywa na Idara ya Ushirika kama mdau mshiriki badala ya watoa huduma. Jumla ya asasi 100 za kifedha vijijini zimekuwa zikijengewa

wa mahitaji ya mafunzo;	uwezo mbali mbali kulingana na matokeo ya utafiti wa mahitaji ya mafunzo yaliofanywa na Idara ya Ushirika.
Kuimarisha Kitengo cha Microfinance cha Wizara ya Fedha na kuisaidia Idara ya Ushirika;	Mradi umeendelea kukiimarisha Kitengo cha Microfinance cha Wizara ya Fedha ili kutekeleza mpangokazi wake wa kuandaa sera ya "Microfinance". Jumla ya shilingi milioni 77 zilitolewa kwa kufanikisha mpango huo. Vile vile Idara ya Ushirika nayo imeendelea kusaidiwa ili kutekeleza mpango kazi wake uliopitishwa na Programu. Idara ilipatiwa jumla Tsh. 189,000,000 kutekeleza mipango yake.
Kuratibu kazi za wadau wanaotekeleza kazi za Programu	Programu ilitekeleza kazi za uratibu kama ilivyopangwa.
Gharama Mwaka 2016/2017: Programu inatarajiwa kupata Tsh. 60,000,000 kutoka SMZ na Tsh. 3,339,512,000 kutoka IFAD/AfDB.	
MALENGO KWA MWAKA 2016/2017	
<ul style="list-style-type: none"> • Ujenzi masoko 3 yenye vyumba vya baridi (cold storage facilities) na chumba kimoja cha baridi cha kuhifadhi mboga mboga; • Ujenzi wa kituo kimoja cha mafunzo na utoaji wa mafunzo ya uhifadhi wa mazao kwa wazalishaji; • Uwezeshwaji na kujengewa uwezo vikundi 70 vya wazalishaji na kuunganishwa na masoko; • Kujenga uwezo wa vikundi na taasisi ndogo ndogo za fedha 40 ili kuongeza wigo wa huduma za kifedha vijijini • Kuchangia kwa asilimia 75 ununuzi wa vifaa vidogo vidogo vya usarifu wa mazao;. 	

KIAMBATISHO. NAM 11.**Programu ya Kuendeleza Sekta za Mifugo (ASDP-L)****MWAKA ULIOANZA:** Programu ilianza mwezi Juni ya mwaka wa fedha 2006/2007

Gharama za mradi kwa mwaka 2015/2016: Kwa mwaka 2015/2016 Programu iliombewa Tsh 400,000,000 kutoka SMZ, na Tshs 5,189,346,151 kutoka IFAD. Hadi kufikia Mei 2016 hakuna fedha zilizopatikana kutoka Serikalini na Tshs 3,413,638,630.46 zimepatikana kutoka IFAD.	
MALENGO 2015/2016	UTEKELEZAJI
Kununua mashine 3 za kutotolea vifaranga na mashine 5 za kusarifu maziwa kwa ajili ya wafugaji;	Mashine mbili (2) za kutotolea vifaranga zimenunuliwa na mashine tano (5) za kusarifu maziwa hazijanunuliwa
Kuendelea kutoa taaluma za kilimo na ufugaji bora kwa vikundi 300 kwa awamu ya nne;	Taaluma za kilimo na ufugaji bora kwa vikundi 300 kwa awamu ya nne zimetolewa
Kuendelea kutoa taaluma za kilimo na mifugo kwa vikundi 180 kwa awamu ya tatu.	Taaluma za kilimo na mifugo kwa vikundi 180 kwa awamu ya tatu zimetolewa
Kuwapatia mafunzo msasa ya siku 10 watoa huduma za msingi 40 za mifugo;	Mafunzo msasa ya siku 10 kwa watoa huduma za msingi za tiba ya mifugo 90 zimetolewa
Kutoa mafunzo kwa wawezeshaji kuhusu uvunaji wa maji ya mvua, kilimo mseto na uhifadhi wa malisho ya ng'ombe;	Mafunzo kwa wawezeshaji kuhusu uvunaji wa maji ya mvua, kilimo mseto na uhifadhi wa malisho ya ng'ombe hazikufanyika
Kufanya utafiti, ufuatiliaji na tathmini wa athari za utekelezaji wa programu;	Kazi hii bado haijafanyika kutoka na kuengezwa muda wa utekelezaji wa Programu
Kutayarisha vipindi kwa njia ya video kuhusu utekelezaji na mafanikio ya skuli za wakulima;	Vipindi kwa njia ya video kuhusu utekelezaji na mafanikio ya skuli za wakulima hazikufanyika
Kuandaa mapendekezo ya kuendelea na kazi za Programu kwa awamu ya pili.	Mapendekezo ya kuendelea na kazi za Programu kwa awamu ya pili hayajafanyika kutoka na kuengezwa muda wa utekelezaji wa Programu .
Gharama Mwaka 2016/2017: Programu inatarajia kupata Tshs 148,000,000 kutoka SMZ na Tshs. 2,536,529,129.10.kutoka Shirika la IFAD	

Malengo kwa mwaka 2016/2017

- Kuendelea kutoa taaluma za kilimo na ufugaji bora kwa skuli mpya za wakulima 300 kwa mzunguko wa pili.
- Kuandaa kalenda na vipeperushi vinavyo husika na ukulima na ufugaji bora.
- Kusaida katika kuanzisha ufugaji wa pamoja wa n'gombe na mbuzi wa maziwa (community goat and cow sheds)
- Kuwezesha uundaji wa Baraza Kuu la wakulima Unguja na Pemba (Apex organization)
- Kuwawezesha wakulima na wafugaji kutengeneza mipango ya biashara
- Kutoa mitaji kwa vikundi vya wakulima ambavyo vitakuwa na mpango bora ya biashara ili kuweza kuanzisha biashara za kilimo na mifugo.
- Kutoa mafunzo kwa wakulima yanayohusu Business Management na utunzaji mzuri wa fedha (financial Administration).
- Kutoa mafunzo ya kuhalalisha skuli za wakulima (FFS) na mabaraza ya wakulima (DFF)
- Kununua vifaa vya umwagiliaji maji ya kwa njia ya matone (drip Irrigation) kwa wakulima.
- Kutoa mafunzo kwa mabwana/ mabibi Shamba yanayo husu ukusanyaji wa taarifa
- Kununua mbegu za kupandisha n'gombe (AI) na chanjo za vibuma.
- Kuaanda riport ya tathmini ya programu (Impact Assessment), ripoti ya mwisho ya utekelezaji wa programu (completion report) na ripoti ya mkaguzi mkuu wa hesabu (Audit report).

KIAMBATISHO. NAM 12

Mradi wa Kuimarisha Uzalishaji wa Mpunga (ERPP)

Maelezo ya Mradi: Mradi huu ni wa miaka mitano (5) kuanzia Mei, 2015 hadi Mei 2020. Mradi wa ERPP (kwa upande wa Zanzibar) umetengewa jumla ya Dola za Kimarekani milioni 6.41 kutoka Benki ya Dunia na Shillingi milioni 900 kutoka Serikalini.

Sehemu Kuu za Mradi (Project Components): ERRP Zanzibar imegawika katika Sehemu Kuu tatu (3) ambazo ni:

1. Mfumo endelevu wa uzalishaji na usambazaji wa mbegu (Sustainable seed systems); Sehemu hii imetengewa Jumla ya Dola za Kimarekani milioni 1.1.
2. Uimarishaji wa uzalishaji wa mpunga kwa kuimarisha miundombinu ya umwagiliaji na kutumia teknolojia bora za uzalishaji; Sehemu hii imetengewa Jumla ya Dola za Kimarekani milioni 3.7, na
3. Uratibu na Uendeshaji wa Mradi (Project management and coordination) ambayo imetenge wa Jumla ya Dola za Kimarekani milioni 1.6.

NB. Mabonde yatakayohusika na ujenzi/ukarabati wa miundombinu ya umwagiliaji ni: Kibonde mzungu, Mtwango, Koani, Mchangani na Bandamaji kwa Unguja na Ole, Kwalempona, Machigini, Dobi 1 na Dobi 2 kwa upande wa Pemba..

Lengo Kuu: Kuongeza tija na uzalishaji wa mpunga kwa maeneo ya Zanzibar.

Gharama kwa Mwaka 2016/2017: Mradi unatarajia kupata jumla ya Dola za Kimarekani milioni 1,780,603 kutoka Benki ya Dunia na Shillingi milioni 356,120,600/= kutoka Serikalini.

Malengo kwa Mwaka 2016/2017:

- Kuhamasisha matumizi ya mbegu bora za mpunga kwa kutumia mashamba ya maonesho, vipindi vya Redio/TV, vipeperushi na ziara za kimafunzo;
- Kufanya mashamba ya maonesho ya mbegu bora za mpunga;
- Kuimarisha mfumo wa udhibiti wa viwango vya ubora wa mbegu;
- Kununua vifaa vya maabara ya mbegu iliyopo Kizimbani;
- Kutoa mafunzo ya uendeshaji na usimamizi wa Jumuiya za Umwagiliaji Zanzibar;
- Kuandaa Mpango wa Utoaji wa Ruzuku ya pembejeo kwa maeneo ya umwagiliaji;
- Kutayarisha michoro, ramani pamoja na gharama za ukarabati/ujenzi wa miundombinu ya umwagiliaji katika mabonde 10 Unguja na Pemba;
- Kutoa mafunzo kwa wakulima juu ya matumizi ya mbinu bora za uzalishaji wa mpunga;
- Kuandaa warsha, mikutano na ziara za kimafunzo kwa wadau wa mradi;
- Kutambua maeneo ya mradi ambayo yanahitaji tafiti za kimazingira;
- Kuainisha wakulima ambao wataathirika kutokana na ujenzi/ukarabati wa miundombinu ya umwagiliaji na kujua namna ya watakavyofidiwa.

KIAMBATISHO. NAM 13

Mradi wa Uendelezaji kilimo cha Mpunga na kuongeza thamani ZANRICE (MPYA)

Maelezo ya Mradi: Mradi ZANRICE ni wa miaka miwili (2) kuanzia Decemba, 2015 hadi Decemba 2017. Mradi huu unafadhiliwa na Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) kutoka Serikali ya Shirikisho la Ujerumani na unasimamiwa na Shirika la Kilimo Trust –Tanzania kupitia mpango wa Competitive Africa Rice Initiatives (CARI). Mradi umetengewa jumla ya Euro kutoka 194,144 na Shilingi za Kitanzaia 400,000 kutoka SMZ. Hata hivyo, mchango wa SMZ unajumuisha fedha taslimu, gharama za matumizi ya gari, ofisi na wafanyakazi wa mradi kwa muda wanaotumikia kwenye mradi.

Lengo Kuu: Kuweka mfumo endelevu wa soko la mchele wa Zanzibar ambao utakuwa ni chachu ya kuongeza uzalishaji wa mpunga kwa wakulima wapatao 4,573 katika mabonde ya Unguja

Malengo Mahsusi

- i. Kuongeza uzalishaji wa mpunga kwa eneo kutoka 1MT/ha hadi 3MT/ha kwa mpunga wa kutegemea mvua na 3MT/ha hadi 6MT/ha kwa mpunga wa umwagiliaji ifikapo mwaka 2017.
- ii. Kuongeza idadi ya wakulima wa mazao ya ziada (kunde na alizeti) baada ya kuvuna mpunga kwa asilimia ifikapo mwaka 2017.
- ii. Kuanzisha Mfumo wa Teknolojia ya Habari na Mawasiliano utakaowaunganisha wazalishaji na wanunuzi wa mpunga ili kuwezesha tani 7,500 za mchele wa Zanzibar kuingia sokoni ifikapo 2017.
- v. Kuimarisha upatikanaji wa huduma za kifedha kwa wakulima, wasagishaji na wafanyabiashara ya mpunga kwa asilimia 50 ifikapo mwaka 2017

Sehemu Kuu za Mradi (Project Components)

Mradi unatekelezwa katika sehemu kuu tatu ambazo ni:

- i. Kuongeza uzalishaji na tija kwa zao la mpunga.
- ii. Kuongeza ufanisi katika kusarifu, uuzaji/biashara upatikanaji, kuongeza ufanisi katika mnyororo wa thamani na kueleza katika teknolojia bora ya kusarifu mpunga.
- ii. Kuimarisha upatikanaji wa huduma za kifedha kwa wakulima, wasarifu na wafanyabiashara wa mpunga.

Gharama kwa Mwaka 2016/2017: Mradi umeidhinishwa jumla ya Euro 72,024 kutoka GIZ na unaombewa jumla Tsh. 106,071 kutoka Serikalini.

Malengo kwa Mwaka 2016/2017:

- Kufanya utafiti wa kupata taarifa za mwanzo za Mradi (Baseline Study)
- Kutoa mafunzo kwa maafisa wa kilimo (TOT) juu ya mbinu bora za uhifadhi wa mazao

baada ya kuvunwa

- Kutoa mafunzo kwa wakulima juu mbinu bora za uhifadhi wa mazao baada ya kuvunwa
- Kutoa mafunzo kwa wakulima juu ya mbinu bora za kilimo (GAPs),
- Kutoa mafunzo kwa wakulima juu ya Kilimo Shadidi (System for Rice Intensification -SRI)
- Kuandaa ziara ya kimafunzo kwa wakulima 30 kwenda Mkindo-Morogoro kujifunza Kilimo Shadidi
- Kutoa mafunzo kwa wakulima juu ya kilimo cha majalbe (bunds farming) kuvuna maji ya mvua.
- Kutoa mafunzo kwa wakulima juu ya Kilimo Biashara kwa kutumia mfumo wa *Farmer Business School*.
- Kuandaa, vipeperushi, na vifaa vya kufundishia wakulima.
- Kuwaunganisha wakulima na watoaji wa huduma za pembejeo (mbegu bora, viatilifu na madawa ya kuulia magugu).
- Kutoa elimu na pembejeo za kuanzia (start-up inputs) kwa uzalishaji wa mazao ya kulimwa katika mabonde baada ya kuvuna mpunga (*complementary crops*).
- Kuanzisha Jukwaa la kuwaunganisha wazalishaji na wafanyabiashara wa Mpunga kwa kutumia Teknolojia ya Habari na Mawasilino.
- Kutoa elimu kwa jumuiya za wakulima kuimarisha uwezo wao wa kununua pembejeo na kuuza mpunga kwa pamoja.
- Kutoa mafunzo kwa wasagishaji na wafanya bishara juu ya mbinu za kuongeza ubora wa mpunga unaozalishwa Zanzibar.
- Kuandaa ziara ya kimafunzo Tanzania Bara kwa wasagishaji ili kuwashajihisha kueleza katika mshine za kisasa za usagishaji.
- Kuandaa maonesho ya mchelewa Zanzibar ili kuutangaza kwa wafanyabiashara na walaji
- Kuandaa warsha zitakazowakutanisha wakulima, wasagishaji na wafanyabishara pamoja na taasisi za kifedha.
- Kufanya tathmini na kufuatilia utekelezaji wa Mradi.

KIAMBATISHO NO 14:**MRADI WA KUIMARISHA UZALISHAJI WA MAZIWA KWA WAFUGAJI WADOGO****MWAKA ULIOANZA: 2015/2016 ni wa Miaka 5**

Gharama za mradi ni Tsh. 6,737,675,000. Kwa mwaka 2015/2016 Mradi uliombewa Tsh.430,000,000 kutoka SMZ Hadi kufikia Mei, 2016 mradi ulipatiwa Tsh. 15,000,000. Kutoka SMZ	
LENGO KUU: Kupunguza umasikini kwa kuinua kipato cha wafugaji wadogo kwa kuongeza uzalishaji wa ng'ombe wa kiasili kwa kupandisha madume bora yenye sifa za uzalishaji wa maziwa na kuzalisha ng'ombe chotara.	
Malengo kwa mwaka 2015/2016	Utekelezaji wa Malengo
Kufanya mikutano 5 mmoja katika kila wilaya (Wilaya ya Kaskazini B, Magharibi, Kati, Chake na Wete) ya kuhamasisha na kuanzisha Jumuiya ya/za wafugaji wa ng'ombe wa maziwa na kituo cha ukusanyaji maziwa.	Uhamasishaji wa uanzishaji na uimarishaji wa vikundi/jumuiya za wafugaji katika wilaya 5 za Unguja na Pemba unaendelea.
Kuongeza ufanisi wa upandishaji wa ng'ombe kwa sindano kufikia kupandisha ng'ombe 1,750. Kwa kuwapatia mafuzo wapandishaji 20, Mabwana/Mabibi mifugo 40, kupatikana kwa mbegu za kupandishia, kuzalisha gesi ya kuhifadha mbegu, usafiri na nyenzo nyengine muhimu.	Ng'ombe 2,122 wamepandisha kwa njia ya sindano ikiwa ni asilimia 53 ya lengo lililowekwa, kati yao 903 wameangaliwa mimba na 528 (58%) walishika mimba baada ya mpandisho wa mwanzo. Aidha, uzalishaji wa gesi ya kuhifadhi mbegu umefanyika ambapo jumla ya lita 1,965 za gesi zilizalishwa na kusambazwa katika vituo vya upandishaji mawilayani.
Kuhamasisha matumizi ya biogesi kama nishati mbadala na kujenga mitambo 20 kwa wafugaji wataohitaji huduma hiyo.	Mitambo 2 ya Biogesi imejengwa katika azma ya kuongeza matumizi mazuri ya samadi kama nishati mbadala.
Gharama kwa mwaka 2016/2017: Tsh. 186,750,000 kutoka SMZ	
Malengo kwa mwaka 2016/2017	
<ul style="list-style-type: none"> • Kutoa mafunzo kwa wafugaji wateule 200 wa ng'ombe wa maziwa Wilaya za Magharibi A na B, Kati na Kaskazini B - Unguja, Wete na Chake Chake kwa Pemba. • Uhamasishaji wa uanzishaji wa jumuiya/vikundi vya ufugaji kwa kufanya mikutano 6 katika Wilaya 6 za Unguja na Pemba. • Kukiimarisha kituo cha Upandishaji ng'ombe kwa sindano Maruhubi kwa kuongeza urefu wa ukuta unaozunguka kituo. • Kutengeneza na kurusha hewani vipindi 2 vya TV na 2 vya Redio juu ya umuhimu wa kuzalisha maziwa yaliyo bora. • Kuhamasisha matumizi ya samadi kama nishati mbadala kwa kujenga mitambo 20 ya biogesi kwa wafugaji walio tayari kuchangia gharama za ujenzi. • Kutoa huduma ya utabibu wa mifugo kwa kuchanja ng'ombe 10,000 dhidi ya maradhi ya chambavu, kimeta, ngozi; na kuchanja ng'ombe 600 chambavu, kuchunguza mwenendo wa maradhi ya kiwele ng'ombe 180 na kutoa mafunzo kwa wafugaji 200 wa ng'ombe wa maziwa. 	

KIAMBATISHO NAM 15:

MRADI WA KUDHIBITI KICHAA CHA MBWA

MUDA WA MRADI: 2005/2006 – 2015/2016

Gharama za mradi: Mradi huu hupangwa kila mwaka na kuidhinishwa na mfadhili (WAP) na Serikali. Kwa mwaka 2015/2016 Jumla ya **Tsh. 40,000,000** kutoka SMZ na dola za kimarekani 60,000 (sawa **Tsh. 107,280,000**) kutoka kwa washirika wa maendeleo zimetengwa kwa kutekeleza malengo ya mradi. Hadi kufikia mwezi wa Mei 2016 mradi umepata **Tsh. 63,900,000** kutoka kwa washirika wa maendeleo na **Tsh. 7,000,000** kutoka SMZ

LENGO KUU: Kudhibiti na hatimae kutokomeza kichaa cha mbwa kwa mbwa kwa lengo la kutokomeza maambukizi ya kichaa kwa binaadamu.

Lengo Mwaka 2015/2016	Utekelezaji wa Malengo
Kutekeleza kampeni za chanjo dhidi ya kichaa cha mbwa katika Wilaya zote za Unguja.	Jumla ya mbwa 3,431 na paka 670 walichanjwa kujikinga na kichaa cha mbwa
Kutekeleza kampeni ya tiba na kuwafunga uzazi mbwa 500 na paka 1,200 katika Wilaya zote za Unguja	<ul style="list-style-type: none">• Jumla ya mbwa 800 na paka 390 waliogeshwa kwa kuwakinga na wadudu wakiwemo kupe.• Jumla ya mbwa 770 na paka 409 walitibiwa magonjwa ya ngozi, minyoo na <i>pneumonia</i>;• Jumla ya mbwa 188 na paka 284 walifungwa uzazi;• Mbwa 556 na paka 399 walikingwa dhidi ya minyoo.

TANBIHI: MRADI HUU UMEMALIZA MUDA WAKE DISEMBA 2015

KIAMBATISHO NAM 16:

MRADI WA KUIMARISHA UVUVI WA KINA KIREFU CHA MAJI. (Mradi wa Uvuvi wa Bahari Kuu)

MWAKA ULIOANZA: 2012/2013 wa miaka mine

<p>Gharama za mradi ni Tsh. Dola za Kimarekani 9,292,176 sawa na Tsh. 14,866,500,000 Kwa mwaka 2015/2016 Mradi uliombewa na Tsh. 261,000,000 kutoka SMZ. Hadi kufikia Mei, 2016 mradi umepata Tsh. 78,000,000 kutoka SMZ.</p>	
Lengo kuu la mradi	Kuwawezesha vijana kuvua katika maji ya kina kirefu
<p>MALENGO YA MWAKA 2015/2016:</p> <ol style="list-style-type: none"> Kujenga diko na soko jipya la samaki la Malindi kwa:- <ul style="list-style-type: none"> Kupeleka umeme; Maji; Kutathmini mazingira; na Kuanza ujenzi wa diko na jengo la soko. Kutoa mafunzo ya uvuvi wa bahari kuu kwa wavuvi 	
<p>Utekelezaji halisi kwa mwaka 2015/2016</p> <ul style="list-style-type: none"> Kufanya malipo ya kuweka miundombinu ya umeme katika eneo litakalojengwa diko na soko la samaki Malindi. Jumla ya wavuvi 13 wameanza masomo chuo cha Uvuvi Mbegani mwezi wa Aprili kwa ufadhili wa Mamlaka ya Bahari Kuu. Ujenzi wa diko na soko la kisasa la samaki katika eneo la Malindi unatarajiwa kuanza u mwezi wa November 2016. 	
<p>GHARAMA KWA MWAKA 2016/2017 Tsh. 15,120,208,000 (Tsh. 149,215,000 kutoka SMZ na Tsh. 14,970,993,000 kutoka kwa washirika wa maendeleo</p>	
<p>MALENGO YA MWAKA 2016/2017:</p> <ol style="list-style-type: none"> Kujenga diko na soko jipya la samaki la Malindi kwa: <ul style="list-style-type: none"> Usafishaji wa eneo; Kuendelea kuhamasisha wavuvi na wauzaji samaki wa eneo la soko; Kutayarisha eneo la ofisi na ghala kwa mkandarasi; Kufanya tathmini ya kimazingira wakati wa ujenzi; Kuanza ujenzi wa diko na jengo la soko. 	

KIAMBATISHO. NAM 17**MRADI WA USIMAMIZI WA SHUGHULI ZA UVUVI WA KANDA YA KUSINI MASHARIKI MWA BAHARI YA HINDI (SWIOFish)****Mradi umeanza Mwaka: 2015/2016 – 2022**

Gharama za mradi: Mradi una jumla ya gharama ya Dola za Kimaraekani 11,520,000 . Kwa mwaka 2015/2016 Mradi uliombewa Tsh.3,300,717,000 kutoka SMZ na Dola za Kimarekani 1,846,000). Hadi kufikia Mei, 2016 mradi ulipatiwa Tsh. 6,737,675,000 .	
Lengo Kuu la mradi: ni kuimarisha usimamaizi wa shughuli za uvuvi.	
Malengo ya mwaka 2015/2016	Utekelezaji wa Malengo
Mpango wa manunuzi ya huduma za washauri elekezi, miongozo na tafiti	Jumla ya hadudi rejea 30 na maelezo ya vifaa na zana mbali mbali yametayarishwa na kupelekwa Benki ya Dunia kwa kuangaliwa
Kuwezesha mikutano ya usimamizi, utafiti ya uvuvi na mkutano wa uendeshaji wa mradi	Mikutano ya usimamizi, utafiti ya uvuvi na mkutano wa uendeshaji wa mradi imefanyika ikiwemo kamati za uvuvi za vijiji, kamati tendaji za vijiji, vikundi kazivya utafiti na kamati za uendeshaji wa mradi
Kufanya ukaguzi wa kudhibiti viwango vya uhifadhi kwa samaki wa kipaumbele katika madiko	Mpango wa utekelezaji wa uvuvi wa Pweza, Samaki wa mwambani na wa dagaa imetengenezwa.
Kuziwezesha kamati za uvuvi za vijiji kukutana mara nne kwa mwaka.	Kumefanyika uteuzi wa kamati za vijiji 60 kwa ajili ya uongozi wa pamoja na kamati za uvuvi kwa kuende leza uvuvi wa kipaumbele katika maeneo ya uhifadhi.
Kuimarisha habari, mawasiliano na ufahamu.	Mradi umechapisha jumla ya T shirts 200 na vipeperushi 2,000 na diary 150, kwa ajili ya kuutangaza.
Gharama kwa mwaka 2016/2017 131,214,800	
Malengo kwa mwaka 2016/2017	
<ul style="list-style-type: none"> • Kuboresha usimamizi wa uvuvi maalumu (uliopewa kipaumbele). • Kuongeza kipato kutokana na shughuli za uvuvi maalum wa kanda. • Uratibu na Usimamizi wa Mradi wa SWIOFish. 	

KIAMBATISHO NAM.18:**JINA LA MRADI: MRADI WA KUIMARISHA UFUGAJI WA MAZAO YA BAHARINI MWAKA****ULIOANZA:** 2012/2013 – 2018/2019. Mradi wa miaka minne.

Gharama za mradi: Tsh. 733,200,000 kutoka kwa KOICA na Tsh. 78,000,000 kutoka SMZ. kwa mwaka 2015/2016: Kwa mwaka 2015/2016 Mradi uliombewa Tsh. 176,000,000 kutoka SMZ na Tsh. 384,680,000 kutoka KOICA na FAO. Hadi kufika Mei 2016 mradi umepata Tsh. 48,300,000 kutoka kwa washirika wa maendeleo.	
LENGO KUU la mradi ni kuimarisha ufugaji wa samaki na mazao mengine ya baharini.	
Malengo 2015/2016	Utekelezaji wa Malengo
Kuendelea na mchakato wa kupitia rasimu ya tano ya Mkakati (ZADSAP)	Rasimu ya tano ya Mkakati (ZADSAP) imefanyiwa mapitio na kuwasilishwa makao makuu ya FAO Rome kwa ajili ya kuipitia na kutoa andiko la mwisho (Final document).
Kuandaa ramani ya maeneo yanayofaa kwa ajili ya ufugaji wa mazao ya baharini.	Barua ya makubaliano kati ya Wizara ya Ardhi Makaazi Maji na Nishati na Shirika la Chakula na Kilimo la Umoja wa Mataifa imeshasainiwa. Utekelezaji wa kazi hii utaanza rasmi baada ya kuingiziwa fedha.
Kuratibu safari ya mafunzo na masoko ya bidhaa za mwani nchini Philippine.	Watendaji watatu wa Idara ya Mazao ya Baharini walipata fursa ya kushiriki katika ziara ya kimafunzo nchini Philippines kwa lengo la kupata uzoefu na teknolojia ya kilimo bora cha mwani.
Kuviwezesha vikundi vya wakulima wa viumbe vya majini kuweza kuinua masoko na mpango wa biashara na usimamizi.	Jumla ya Vikundi vinne vya ushirika vya wakulima wa mwani vimeanzishwa na kupewa taaluma kwa kushirikiana na Idara ya Vyama vya Ushirika na Jumuiya ya Wakulima wa mwani Zanzibar (JUWAMWAZA).
Gharama Mwaka 2016/2017: Programu inatarajiwa kupata Tsh.69,000,000 kutoka SMZ na dola za kimarekani 1,668,413 kutoka kwa washirika wa maendeleo (KOICA).	
Malengo ya mwaka wa fedha 2016/2017:	
<ul style="list-style-type: none"> • Kujenga kituo cha kuzalisha vifaranga vya samaki (Hatchery) katika eneo la Beit el Ras • Kujenga uwezo wa wafanyakazi katika kuendeleza ufugaji wa mazao ya baharini. 	

KIAMBATISHO NAM 19:
Mradi wa Kuimarisha Miundombinu ya Mifugo
MWAKA ULIOANZA: 2011/12 unamaliza 2015/16

<p>Gharama za mradi: Mradi huu umepangiwa Tsh. 7,200,000,000 kutoka SMZ. Kwa mwaka wa fedha 2015/2016 uliombewa Tsh 80,000,000 kutoka SMZ. Hadi kufikia Mei 2016 mradi umepata Tsh. 10,000,000 kutoka SMZ.</p>	
<p>LENGO KUU</p> <p>Kuimarisha miundombinu ya mifugo ya uzalishaji na masoko ili kuongeza uzalishaji na thamani ya mazao yatokanayo na mifugo na bidhaa za mifugo.</p>	
<p>Malengo na utekelezaji wa mwaka 2015/2016</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kumalizia ujenzi wa kituo cha mifugo Unguja Ukuu. • Kufanya ukarabati wa Kituo cha Kutolea Huduma cha Utabibu na Uzalishaji wa Mifugo (AHPCs) huko Makangale na Mbweni. • Kufuatilia shughuli za mradi. 	
<p>Utekelezaji halisi kwa mwaka 2015/2016</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ukamilishaji wa ujenzi wa Kituo cha mifugo Unguja Ukuu umeendelea kwa kununua vifaa vya ujenzi na shughuli ya ujenzi inatarajiwa kuanza wakati wowote. 	
<p>Gharama za Mradi kwa mwaka 2016/2017</p>	<p>Shilingi 70,000,000</p>
<p>Malengo ya mwaka 2016/2017</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kukamilisha ujenzi wa Kituo cha mifugo Unguja Ukuu. • Kukarabati Kituo cha mifugo cha Makangale. • Kujenga Kituo kipya cha karantini ya mifugo Donge Mwanda. 	

KIAMBATISHO 20:

WIZARA YA KILIMO, MALIASILI, MIFUGO, NA UVUVI

MAKADIRIO YA UKUSANYAJI WA MAPATO KWA MWAKA WA FEDHA 2016/2017

PROGRAM	PROGAM NDOGO	CHANZO CHA MAPATO	MAKADIRIO 2016/17
Maendeleo ya Uvuvi	Maendeleo ya Uvuvi na Uhifadhi wa Bahari	Leseni za uvuvi Pemba	15,820,000
		Leseni za uvuvi	46,000,000
		Mapato ya Bahari Kuu	1,000,000,000
	Ufugaji wa Mazao ya Baharini	Ada ya Mazao ya Baharini Pemba	40,000,000
		Ada ya Mazao ya Baharini	140,000,000
	Maendeleo ya Mifugo	Huduma za Utabibu wa Mifugo	Huduma za utabibu wa Wanyama Pemba
Huduma za utabibu wa Wanyama			50,000,000
Uzalishaji wa Mifugo		Mapato ya mifugo Pemba	4,600,000
		Mapato ya mifugo	9,200,000
Programu ya Maendeleo ya Kilimo	Programu ndogo ya Utafiti na Mafunzo ya Kilimo	Mauzaji ya mazao na miche - Pemba	3,000,000
		Mapato ya Mashamba	218,000,000
		Mauzaji ya mazao na miche -Unguja	40,000,000
		Ada ya Uingizaji Watalii	50,000,000
	Programu ndogo ya Maendeleo ya Huduma za Kilimo na Karakana ya Matrekta	Ukaguzi wa Mazao Unguja	65,000,000
		Ukaguzi wa Mazao Pemba	12,000,000
		Mazao ya Misitu Pemba	50,000,000
Programu ya Maendeleo ya Rasilimali za Misitu na Maliasili	Programu ndogo ya Maendeleo ya Misitu	Ada ya Uuzaji wa Mawe na mchanga Pemba	150,000,000
		Mauzo ya uzalishaji wa Miche Pemba	50,000,000
		Mazao ya Misitu Unguja	349,830,000
		Ada ya Uuzaji wa Mawe na mchanga Unguja	600,000,000
		Mauzo ya uzalishaji wa Miche Unguja	20,000,000
JUMLA YA WIZARA			2,817,599,000

KIAMBATISHO 21:

MAKADIRIO YA FEDHA KWA KAZI ZA KAWAIDA MWAKA 2016/2017 WIZARA YA KILIMO, MALIASILI, MIFUGO NA UVUVI

Programu	Programu Ndogo	Mishahara	Matumizi Mengineyo	Ruzuku		Jumla Programu ndogo
				Mishahara	Matumizi mengineyo	
Programu ya Maendeleo ya Kilimo	Programu Ndogo ya Umwagiliaji maji	603,660,000	280,000,000	-	-	883,660,000
	Programu ndogo ya Utafiti na Mafunzo ya Kilimo	1,140,826,000	127,832,000	446,900,000	104,600,000	1,820,158,000
	Programu ndogo ya Maendeleo ya Huduma za Kilimo na Karakana ya Matrekta	1,802,472,000	1,580,000,000	-	-	3,382,472,000
	Programu Ndogo ya Chakula na Lishe	164,454,000	180,000,000			344,454,000
Jumla ya Programu		3,711,412,000	2,167,832,000	446,900,000	104,600,000	6,430,744,000
Programu ya Maendeleo ya Rasilimali za Misitu na Maliasili	Programu ndogo ya Uhifadhi wa Misitu	-	96,711,000	-	-	96,711,000
	Programu ndogo ya Maendeleo ya Misitu	1,421,436,000	149,289,000	-	-	1,570,725,000
		1,421,436,000	246,000,000	-	-	1,667,436,000
Programu ya Mipango na Usimamizi wa Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi	Programu ndogo ya Utawala na Uendeshaji wa Kazi za Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi	1,108,838,000	643,568,000	-	-	1,752,406,000
	Programu ndogo ya Mipango Sera na Utafiti wa Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi	298,017,000	175,500,000	-	-	473,517,000
	Programu ndogo ya Uratibu		480,000,000	-	-	2,963,792,000

	wa Kazi za Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi Afisi kuu Pemba	2,483,792,000				
Jumla ya Programu		3,890,647,000	1,299,068,000	-	-	5,189,715,000
Programu ya Maendeleo ya Mifugo	Programu Ndogo ya Uzalishaji wa Mifugo	520,759,000	126,283,000			647,042,000
	Programu Ndogo ya Huduma za Utabibu wa Mifugo	799,737,000	127,217,000			926,954,000
Jumla ya Programu		1,320,496,000	253,500,000	-	-	1,573,996,000
Programu ya Maendeleo ya Uvuvi	3.1 Programu ndogo ya Ufugaji wa Mazao ya Baharini	146,611,000	110,000,000			256,611,000
	3.2 Programo ndogo ya Maendeleo ya Uvuvi na Uhifadhi wa bahari	464,798,000	160,000,000			624,798,000
Jumla ya Programu		611,409,000	270,000,000	-	-	881,409,000
Jumla Kuu		10,955,400,000	4,236,400,000	446,900,000	104,600,000	15,743,300,000

KIAMBATISHO NAM. 22

MAKADIRIO YA FEDHA KWA KAZI ZA MAENDELEO 2016/2017 WIZARA YA KILIMO, MALIASILI, MIFUGO NA UVUVI

PROGRAMU	PROGRAMU NDOGO	MRADI	SMZ	WASHIRIKA WA MAENDELEO	JUMLA YA MAKADIRIO	
Maendeleo ya Uvuvi	Maendeleo ya Uvuvi na Uhifadhi wa Bahari	Kuimarisha Uvuvi wa Bahari kuu	18,000,000	8,000,000,000	8,018,000,000	
		Mradi wa SWIOFISH	131,215,000	6,821,778,000	6,952,993,000	
	Ufugaji wa Mazao ya Baharini	Kuimarisha Ufugaji wa Samaki	69,000,000	3,495,325,000	3,564,325,000	
Jumla ya Programu			218,215,000	18,317,103,000	18,535,318,000	
Maendeleo ya Mifugo	Uzalishaji wa Mifugo	Kuimarisha Uzalishaji wa Maziwa kwa Wafugaji Wadogo Wadogo	186,750,000	-	186,750,000	
Jumla ya Programu			186,750,000	-	186,750,000	
Programu ya Maendeleo ya Kilimo	Programu Ndogo ya Umwagiliaji maji	Mradi wa Umwagiliaji	185,000,000	-	185,000,000	
Jumla ya Programu			185,000,000	-	185,000,000	
Programu ya Mipango na Usimamizi wa Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi	Programu ndogo ya Mipango Sera na Utafiti wa Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi	Huduma za Utabibu wa Mifugo	Kuimarisha Miundo mbinu ya Mifugo	70,000,000	-	70,000,000
		ASDP-L	148,000,000	4,155,000,000	4,303,000,000	
		MIVARF	22,200,000	1,755,000,000	1,777,200,000	
		ZANRICE	106,071,000	179,029,000	285,100,000	
		ERPP	131,764,000	-	131,764,000	
	GAFSIP	-	7,759,868,000	7,759,868,000		
Jumla ya Programu			478,035,000	13,848,897,000	14,326,932,000	
JUMLA			1,068,000,000	32,166,000,000	33,234,000,000	

KIAMBATISHO 23

WIZARA YAKILIMO, MALIASILI, MIFUGO NA UVUVI

MUHUTASARI WA MAKADIRIO YA KAZI ZA KAWAIDA NA ZA MAENDELEO KWA MWAKA WA FEDHA 2016/2017

Programu	Programu Ndogo	Kazi za Kawaida	Miradi		Jumla Kawaida na Mradi
			Mradi	Kima cha Fedha	
Programu ya Maendeleo ya Kilimo	Programu Ndogo ya Umwagiliaji maji	883,660,000	Mradi wa Umwagiliaji	185,000,000	1,068,660,000
		1,268,658,000		-	1,268,658,000
		551,500,000		-	551,500,000
	Programu ndogo ya Utafiti na Mafunzo ya Kilimo	2,703,818,000	-	185,000,000	2,888,818,000
	Programu ndogo ya Maendeleo ya Huduma za Kilimo na Karakana ya Matrekta	3,382,472,000		-	3,382,472,000
	Programu Ndogo ya Chakula na Lishe	344,454,000		-	344,454,000
Jumla ya Programu		6,430,744,000	-	185,000,000	6,615,744,000
Programu ya Maendeleo ya Rasilimali za Misitua na Maliasili	Programu ndogo ya Uhifadhi wa Misitua	96,711,000	-	-	96,711,000
	Programu ndogo ya Maendeleo ya Misitua	1,570,725,000	-	-	1,570,725,000
Jumla ya Programu		1,667,436,000	-	-	1,667,436,000

Programu ya Mipango na Usimamizi wa Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi	Programu ndogo ya Utawala na Uendeshaji wa Kazi za Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi	1,752,406,000	-	-	1,752,406,000
	Programu ndogo ya Mipango Sera na Utafiti wa Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi	473,517,000			473,517,000
		- ASDP-L		4,303,000,000	4,303,000,000
		- MIVARF		1,777,200,000	1,777,200,000
		- ZANRICE		285,100,000	285,100,000
		- ERPP		131,764,000	131,764,000
			- GAFSIP	7,759,868,000	7,759,868,000
		Kuimarisha Miundo mbinu ya Mifugo	70,000,000	70,000,000	
	Programu ndogo ya Uratibu wa Kazi za Kilimo, Maliasili, Mifugo na Uvuvi Afisi kuu Pemba	2,963,792,000		-	2,963,792,000
Jumla ya Programu		5,189,715,000	-	14,326,932,000	19,516,647,000
Programu ya Maendeleo ya Mifugo	Programu Ndogo ya Uzalishaji wa Mifugo	647,042,000	Kuimarisha Uzalishaji wa Maziwa kwa Wafugaji Wadogo Wadogo	186,750,000	833,792,000
	Programu Ndogo ya Huduma za Utabibu wa Mifugo	926,954,000		-	926,954,000
Jumla ya Programu		1,573,996,000	-	186,750,000	1,760,746,000
Programu ya Maendeleo ya Uvuvi	3.1 Programu ndogo ya Ufugaji wa Mazao ya Baharini	256,611,000	Kuimarisha Ufugaji wa Samaki	3,564,325,000	3,820,936,000
	3.2 Programo ndogo ya Maendeleo ya Uvuvi na Uhifadhi wa bahari	624,798,000			624,798,000
			Kuimarisha Uvuvi wa Bahari kuu	8,018,000,000	8,018,000,000
			Mradi wa SWIOFISH	6,952,993,000	6,952,993,000
Jumla ya Programu		881,409,000	-	18,535,318,000	19,416,727,000
Jumla Kuu		15,743,300,000	-	33,234,000,000	48,977,300,000